

DOLENJSKI LIST

STUDIJSKA KNJIČNICA
MIRNA JARCA
NOVO MESTO

Glasilno socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izbaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 300 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RAČUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 11 (417) LETO IX.
NOVO MESTO, 19. MARCA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Slovenski poročevalec« v Ljubljani

V NEDELJO BOMO POTRDLI CELOTNO NOTRANJO IN ZUNANJO POLITIKO SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Mejniki napredka

Ponosno stopimo v nedeljo, 23. marca na volišča! Ponosno zato, ker so doslej doseženi uspehi povojne graditve tudi na Dolenjskem tako vidni in pomembni, da lahko z največjimi jamstvi pričakujemo v naslednjih letih nagel vzpon na vseh tistih področjih življenja, kjer še zaostajamo za razvitejšimi predeli naše domovine. — Pobuda in zavest delovnih ljudi sta temelja moči naše socialistične domovine. Zato se, polni novih pobud za nadaljnji razvoj Dolenjske in oprti na v revoluciji prekaljeno zavest vseh naših delavcev, kmetov, ljudske inteligence, žena in mladine lotevamo novih, še večjih nalog za utrditev naše industrije in razvoj naprednega kmetijstva

Predvillne priprave so zaključene. V nedeljo bomo dali svoje glasove za ljudske poslance. Ne bomo pa jih dali samo nam, našim kandidatom; v nedeljo bomo glasovali za socializem, za ves naš doseženi razvoj in za vse, kar smo začeli z revolucijo leta 1941 in kar nadaljujemo.

So mejniki v življenju človeka in naroda, ob katerih se je treba ozreti nazaj in naprej. Tak mejnik je bilo leto 1941, ko smo pod vodstvom Partije in Osvobodilne fronte zagrabili za orožje in šli v boj proti fašizmu in kapitalizmu, proti staremu, nasilnemu svetu. V maju 1945 smo za hipec poslali. Svoboda, svoboda je bilo krog nas in v naših srečih. Takrat smo pogledali nazaj; v dolga, žalostna stoletja tlačanstva, polna tujih valpov in njihovih bičev, in v dve desetletji razočaranj nad trhljo kraljevino, ki nam ni bila ne topla mati, ne prava domovina.

Pred nami je bila razdejana Dolenjska: opustošena, požgane vasi, razrušene šole, uničeno še tisto boro malo gospodarstva, kar smo ga nekoč imeli. Pa smo zavili rokave in šli v obnovo. Zrasli so vasi, sekla je železnica od Ljubljane do Karlova, postavili smo prve šole, za silo uredili pota in ceste, manjše obrtne delavnice so začele delati. Dobili smo naš prvo industrijo: zgrajena sta bila BEL-SAD in Tovarna učil v Črnomlju, kmalu nato še novomeška tekstilna tovarna.

Mejniki. Spomnilo se prvih volitev ljudskih skupščin. Spomnilo se velikih naporov, ko smo z dolenjskim letom in s hrano pomagali graditi temelje nove države in kako smo od domače industrije začeli dobivati prvo blago. Takrat smo si zaželeli napredka, industrije, podjetij, zaslužka in večji krog kruha tudi v naših krajih. Stoletna nerazvitost Dolenjske nas je začela dušiti. Da zaostajamo za

naprednejšimi kraji, smo občutili v nizkem narodnem dohodku. Stevine želje in načrti, da bi šla tudi naša pokrajina v korak z drugimi področji nove Jugoslavije, so začeli dobivati določene oblike.

Ne, Dolenjska ni več zapostavljena. V dobrem desetletju po zmagovalni vojni se je njena zunanja in notranja podoba dočela spremeniti. Postavljeni so trdni temelji mlade industrije: BELT, BELSAD, rudnik Kanjižarica, Belokranjka in druga podjetja v Črnomlju, BETI, nova tkalnica NOVOTEKSA v Metliki, obrati TELEKOMUNIKACIJ v Semiču, Sentjerneju in tretji v Mokronogu, tovarna šivalnih strojev in DANA na Mirni, delavnica za popravilo železnih voz v Straži, NOVOLES,

Mladinsko zborovanje v Trebnjem

V nedeljo popoldne je bilo v Trebnjem večje zborovanje za mladinsko obravnavo nekaterih problemov s področja obrti, blagovnega prometa in trgovine, poslovanje občin in utrjevanje komunalnega sistema. Sestav občanjskih ljudskih odborov in delo organov družbenega ter delavskega samoupravljanja v okraju. Ocenilo je tudi vlogo zborov volivcev in še posebej naloge in delo sindikalnih organizacij v okraju, kot tudi sodelovanje kolektivov z občinjskimi odbori v luči naloga, ki so zdaj pred nami.

... Ne moremo mimo dejstva in ugotovitve, da so bili komunisti tisti, ki so v tem pestrem dogajanju in rasti komunalnogospodarskega in političnega življenja nosili največje breme... je med drugim dejal tovariš Borštnar in pripomnil, da komunistom v okraju ob vseh doslej doseženih uspehih in prehojeni poti ni težko stopiti pred ljudstvo ter javno podajati obračun dela. Seveda bi bil uspeh, bi lahko še večji, če bi se vsi komunisti enako pošteno udeleževali na različnih področjih družbeno političnih dogajanj, toda številke potrjujejo, da je le še precejšen del članov ZK neaktiven, medtem ko nosi drugi del glavno težo bremen. (Nadaljevanje na 3. strani)

rodi ter za lepše življenje vseh delovnih ljudi naše dežele, se spomnimo tudi mejnikov, ki smo jih doslej postavili. Kažejo nam pogumno pot v svetlo bodočnost.

TITOVA BESEDA

Pred 300.000 Beograđanima je v nedeljo dopoldne govoril na velikem zborovanju v Beogradu predsednik republike maršal Tito, ki je med drugim dejal tudi tole:

Tovariši in tovarišice! Te dni končujemo predvillno dejavnost v naši državi. 23. marca bodo volitve v naše najvišje državno telo, v zvezno ljudsko skupščino, prav tako pa tudi v republi-

ške skupščine. Predvillna dejavnost je predvsem pokazala nezmožljivo enotnost naših narodov ter je imela drugačen značaj od predvillne aktivnosti prejšnjih volitev. Sedanja aktivnost je bila v skladu z našim današnjim komunalnim sistemom, z našo administrativno reorganizacijo itd. In še nekaj: ta volilna aktivnost je potekala v znaku jugoslovanske enotnosti in medsebojnega spoznavanja raznih problemov; ljudje ene republike so odhajali v drugo in govorili o svojih uspehih in svojih težavah. To je najboljši znak, da se naša socialistična skupnost vse bolj krepi kot enotna skupnost in da v njej ljudstvo samo odloča, kako bo storilo vse za čim boljše pogoje svojega življenja.

Nočem reči, da danes lahko vsa koga kupi, kolikor hoče. Ne more, ker se nima dovolj sredstev. Vendar danes že imamo vsega, imamo proizvode naših delovnih ljudi, ki jih je dala naša industrija, zgrajena na tisti bazični industriji. Tu smo mi dosegli ogromne uspehe in napravili prelomnico glede nadaljnje razvoja industrije v naši državi. Za nas je bilo važno tudi naše kmetijstvo, ki smo ga bili zanamirali zaradi bazične industrije. Vendar vemo, da moramo tudi kmetijstvu posvetiti več pozornosti in sedaj smo mu dali prioriteto. Tako pa tudi že v prvem letu uspehi niso izostali. Ti uspehi so ogromni, vendar so tudi sredstva, ki jih je skupnost vložila v kmetijstvo, velika. Ta sredstva bodo letno višja od 70 milijard, in bodo vložena tako, da bodo naši državljeni lahko že jutri mnogo laže in po nižjih cenah prišli do tistega, kar potrebujejo. (Nadaljevanje na 3. strani)

PRVIH 1200 BRIGADIRJEV IN BRIGADIRK IZ VSEH KRAJEV SLOVENIJE JE PREDZADNJI PONEDELJEK PRISLO NA AVTO-CESTO LJUBLJANA-ZAGREB, Z VESELJEM IN NAVDUŠENJEM SO SE LOTILI NALOG, CEPRAV JIH JE HLADNO IN SLABO VREME ZLASTI PRVE DNI MOČNO OVIRALO V DELOVNEM POLETU. VENDAR, KDO BI SE MOGEL USTAVITI SILI MLADIH SRC, KI »GORE OBRACAČE?« TUDI SNEG IN MRAZ JIM NISTA MOGLA DO ŽIVEGA. NAŠI LJUDJE SO BRIGADIRJE IN BRIGADIRKE POVSOD TOPLO SPREJELI. TAKO JE PRAV, SAJ GRE ZA ENO NAJVEČJIH DEL, KI BODO SPREMENILA LICE DOLENJSKE IN NAM ODPRLA OKNO V SVET. — NA SLIKI: S SPREJEMA BRIGAD NA NOVOMEŠKEM GLAVNEM TRGU V PONEDELJEK 10. MARCA.

Skupnost nam je pomagala

Zadnjih smo si ogledali rast posameznih gospodarskih vej v okraju, danes pa si pogledamo, kaj jo je predvsem omogočilo. Gospodarske investicije v okraju so v zadnjih 4 letih presegle vsa naša pričakovanja, saj smo vložili s pomočjo zveze in republike ter z lastnimi sredstvi v naša podjetja kar 2 milijardi in 60 milijonov dinarjev, v negospodarske investicije pa milijardo in 374 milijonov dinarjev. Iz zveznih in republiških sredstev je šlo v te namene skupno 1.835.900.000 din. Iz okrajnih in občinskih virov pa milijardo 789.300.000 din. Tako je n. pr. dobilo gospodarstvo v okraju leta 1954 kreditov v višini 895 milijonov, 1955 361 milijonov, 1956 173 milijonov in lani 673 milijonov dip. Razen tega smo dobili za graditev in opremo nove mlekarnice 182 milijonov dinarjev, kmetijstvo pa je mi-mo tega dobilo v teh 4 letih približno 112 milijonov din dotacij. Od skupnih sredstev je odpadlo v odstotkih:

na industrijo in rudarstvo 63,5, kmetijstvo in zadržništvo 18, gozdarstvo 9,8, gradbeništvo 0,9, promet 2,3, trgovino 1 in na obrt ter gostinstvo 4,7 odst. Od 23 podjetij v okraju ni skoraj nobenega, ki ne bi bilo dobilo večjega ali manjšega pomočila za popravila, zboljšavo in povečanje proizvodnje. Največ sta dobila BELT in NOVOTEKS za nove gradnje, ostale investicije pa so bile vložene v novo tovarno zdravlil KRKA, v MOTO MONTAŽO, v tovarno šivalnih strojev, v rudnik Kanjižarico in Kremen, v opekarno Zalog in Prečna, v obrata Telekomunikacij Semič in Sentjerneju, v Industrijo obutve, v BOR, v Industrijo perila, v metliško

BETI, Novoles, Belsad in Destilacijo na Mirni.

Kmetijstvo je črpalo investicije za novo mlekarno v Novem mestu in za Vinsko klet v Metliki, za veterinarsko bolnišnico, za drž. posestva in kmetijske šole, za KZ in delno za gradnjo gnojničnih jam, gospodarskih poslopij privatnikov, za obnovo vinogradov in sadovnjakov.

V teh letih smo zgradili precej logarnic, gozdnih poti in cest, izboljšali tovarni promet podjetja GORJANCI, investirali v gostinske lokale v Novem

mestu, Dol. Toplicah in Smarjeških Toplicah, v Črnomlju in drugje. Začeli smo graditi odprt bazen v Dol. Toplicah, obnavlja se hotel KANDIJA, grad OTO-CEC, in Smarješke Toplice. — Zrasla so nekatera močna obrt. na podjetja v Gotni vasi, Mirni peči, Novem mestu, Črnomlju, Sentjerneju, Mirni, Trebnjem, na Dvoru in v Zučemberku.

Zapostavljena je pa bila trgovina, ki je pri delitvi investicij nismo dovolj upoštevali. Zdjaj bo na vrsti tudi ta važna panoga. (Nadaljevanje na 3. strani)

Pogled nazaj na tisto, kar smo dosegli, nas navdaja s ponosom in močjo, pogled v prihodnost pa z navdušenjem in s poletom za nove napore.

Z OKRAJNE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV OKRAJA NOVO MESTO

Mesto komunista je med množicami

Pred koncem letne konference Zveze komunistov novomeškega okraja sta govorila tudi tovariša Viktor Avbelj-Rudi in Niko Šilih. — Za novega sekretarja je bil ponovno izvoljen Jože Borštnar

215 delegatov je zastopalo 2.270 članov Zveze komunistov iz 111 osnovnih organizacij na celodnevni okrajni letni konferenci, ki je bila v petek 14. marca v novomeškem Domu JLA. Razen gostov in predstavnikov JLA sta se je udeležila tudi član izvršnega komiteja CK ZKS Viktor Avbelj-Rudi in član CK ZKS Niko Šilih. Po poročilih, razpravljanju in razrešitvi dosedanjega okr. komiteja so delegati izvolili nov 39-članski okrajni komitej ZKS in 5-članski revizijski komisijo.

Obsežno in izčrpno poročilo o uspehih in pomanjkljivosti v delu komunistov v okraju ter o vlogi in mestu komunistov v borbi za zgraditev socializma je

prebral sekretar OK ZKS tovariš Jože Borštnar. Potem ko je ocenil razmerje sil v svetu ter boj za mir, je sekretar Borštnar obširno govoril o socialističnem razvoju po VI. kongresu ZKJ ter velikih uspehih, ki jih je dalo naši skupnosti družbeno in delavskega samoupravljanje ter aktivnost množičnih družbenih organizacij, kar vse zajema milijone naših delovnih ljudi in ustvarja blagostanje, gospodarsko moč in trden nadaljnji razvoj socialističnih sil na vseh področjih življenja.

Razvoj našega gospodarstva, uspehi in napredek naše zunanje politike kot nadaljnji razvoj notranje-političnega življenja v državi so omogočili tudi celoten razvoj novomeškega okraja. Le, ta je bil posebno v obdobju zadnjih 4 let zlasti v smeri gospodarske, kulturne in politične rasti tako obsežen in uspešen, kot ga Dolenjska v preteklosti še nikoli ni poznala. Zlasti pomemben je bil razvoj industrijskih podjetij kot osnove za razvoj

ostalih gospodarskih panog in za zaposlitev odvisne delovne sile. Poročilo je precej podrobno obdelalo ta napredek, prav tako rast kmetijstva in zadržništva ter prve, še precej skromne oblike in uspehe novega, pogodbenega sodelovanja kmeta z zadrugami (kooperacij). Ugotovilo je pa s stvarnimi podatki, da je le v takem sodelovanju

Sekretar OK ZK Slovenije Jože Borštnar bere poročilo

Dragocena pomoč

Da bo čimprej vse pripravljeno za prihod brigad, bo prispevala okrog 3000 delovnih ur tudi mladina novomeških šol s prostovoljnimi deli. Pomagal bodo

prj izkopu jarkov za vodovod. Prva skupina iz gimnazije in učiteljskega je začela v ponedeljek popoldne, večeraj pa so delali dijaki trgovske šole.

Miting v Novem mestu

Ob začetku del na avto cesti pripravljata štab MDB 1. aprila veliko proslavo v Novem mestu. Takrat se bodo tukaj zbrali brigadirji iz vseh bližnjih naselij. Govoril bo eden od članov zveznega izvršnega sveta. Pripravili bodo tudi več športnih tekmovanj. O tem velikem mitingu bomo še pisali.

VREME

ZA ČAS OD 21. DO 30. MARCA

V splošnem nestalno vreme z razmeroma pogostimi, večinoma snežnimi padavinami. Razjasnitve ne bodo trajale več kot tri dni. Začasno bo topleje okoli 23. In morda okoli 28. marca. Večje ohlajitve pričakujemo okoli 26. marca. V.M.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE!

V NEDELJO VSI NA VOLIŠČA, VSI DO ZADNJEGA NAPREJ POD ZASTAVO, OKROG KATERE SE ZBIRAJO MILJONI ČLANOV SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA Z ZVEZO KOMUNISTOV NA ČELU! ZA RAZCVET SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE, ZA NAŠO SREČNEJŠO PRIHODNOST, ZA NEODVISNOST NAŠE DOMOVINE, ZA ZMAGO SOCIALIZMA, ZA MIR NA SVETU!

S PREDVOLILNEGA ZBOROVANJA V BRSLJINU

Z ljudmi se je treba o vsem pogovoriti

Na predvolilnem zborovanju v Brsljinu je 12. III. zvečer govoril poslanski kandidat za rep ubliški zbor, podpredsednik Izvršnega sveta LRS tovariš AVBELJ. Volivci Brsljina in okolice, ki so do kraja napolnili dvorano zadržnega doma, so z največjim zanimanjem poslušali svojega kandidata. Za izbrano poročilo o gospodarskem stanju v državi in o pismu Centralnega komiteja ZKJ so mu izrazili hvalečnost z dolgo trajnim ploskanjem.

Tovariš Avbelj je najprej govoril o gospodarskem položaju pri nas in v zvezi s tem primerjal gospodarsko stanje novomeškega okraja. Novomeški okraj je glede narodnega dohodka na prebivalca precej pod jugoslovanskim povprečjem, zlasti pa zelo nizko pod republikanskim povprečjem, saj je v tem oziru v Sloveniji na predzadnjem mestu. To narekuje, da čim hitreje in čim bolj učinkovito dvignemo prav gospodarsko zaostala področja, med katere spada tudi novomeški okraj.

Zatem je tovariš Avbelj govoril o perspektivnem gospodarskem načrtu, ki predvideva, da se bo osebna potrošnja dvigala letno za 6 do 7 odstotkov, narodni dohodek pa za 11 odstotkov letno. Potrebno je, da se zdaj z največjo skrbjo izpolni še perspektivni in letni načrti okrajnih in občinskih ljudskih odborov ter podjetij. Naloga vseh, še posebno pa organov družbenega upravljanja je, da bodo načrti uresničeni in da bodo pri delitvi skupnih dohodkov upoštevana vsa vprašanja, ki zadevajo hitrejši dvig osebne potrošnje.

Tovariš Avbelj je nato govoril še o kmetijstvu in njegovi zaostanosti, ki je glavna ovira hitrejšega splošnega napredka. Iz tega razloga je v gospodar-

ZKJ in ki govori o slabostih v dosedanjem delu, je, kot je povedal tovariš Avbelj, sprožil različne komentarje, ki pa so brez osnove. To pismo ni niti predvolilni letak niti prehodnica zaostritve ali kakršnega koli preusmerjanja naše politike, pač pa najbolj svetel dokument po vojni in dokaz naše moči. Res je zaostritev, toda le za odpravo napak in slabosti, ki so se pojavile v dosedanjem delu. Naši delovni ljudje so pismo sprejeli z odobravanjem.

Tovariš Avbelj je menil, da bi bilo pri nas mnogo manj napak in kritikarstva, če bi se o vsem pogovorili z ljudmi in jih sprotili seznanjili z ukrepi in s sklepi. Dogaaja se, da v kolektivni odločki posameznik ali ozekek krog ljudi, kolektiv pa o tem ne ve nič ali pa je postavljen pred izvršeno dejstvo. V bodoče se to ne bo smelo več dogajati. Pismo CK ZKJ, ki obravnava najbolj značilne primere napak in slabosti, hkrati nakazuje tudi pot za odpravo teh slabosti.

dovod, za čisto, za novo življenje. Iz vsake hiše v vasi pomaga vsaj eden.

Tri barake so malo ven iz vasi. Razmočena prst se oprilemle čevljev. Takoj najdemo v naselju dežurnega, ki je hkrati komandant I. Pomurske brigade - Slavkovo Lepiškovo, uslužbenec »Naftes«, Lendava. To je čista delovna akcija, ki v njej sodeluje. Pogovor sprosteno teče:

»V naselju so: naša Pomurska brigada, šestdeset brigadirjev IX. Ljubljanske posebne brigade in 39 brigadirjev ELES brigade (elektro-gospodarstva). Za zdaj stojijo tri barake, v njih so pogradi, vsak brigadir ima tri oboje. V baraki imajo radio in zvočnik. Elesovci imajo električno pečico. Od Rdečega križa smo dobili pošiljko perila in obleke, vsak brigadir pa je prvi dan dobil delovno obleko in močne čevlje. S hrano smo vsi zadovoljni. Sneg in vreme nas ne cvirata. Naš naloge je urejanje naselja. Glavni problem je blato, pa tudi tega bomo premagali. Večina je že dobila gumijaste škornje. Trosimo gramoz in položamo smrekove veje. Za razvedrilo imamo šah in razne druge igre. Stranišča smo že postavili, za higieniške potrebe deklet pa smo v Mačkovicu dobili sobo.»

Z OBISKA V BRIGADNEM NASELJU VRANDUK Med brigadirji

Vzdolj ceste je izkapan jarek. Sneg še ni skopnel. Od Novega mesta do Mačkovca delajo skupine brigadirjev. Spominam se teh mladih obrazov s sprejema na Glavnem trgu. Spremenili so se, nekaj novega žari iz njih. Ob cesti v Ločno brni kompresor. Kmetje skupaj z brigadirji v Mačkovicu koplijejo jarek. Za vo-

Naš obisk

»S takimi ljudmi je veselo delati. Se nikoli še nismo sprli. Tovariš inženir Grein in tovariš Kočevar sta duša podjetja... Saj v tisti krizi je bilo res težko, ko smo automobile svoj vozeli...«

To je eden najboljših pionirjev zidarskih mostov, tovariš Jože Knap. Takole mi je pripovedoval svojo zgodovino:

»Pri podjetju sem od leta 1946. Takrat sem bil na gradbiščih v Beli krajini 4 leta neprekinjeno. Potem sem s sedanjim direktorjem našega podjetja tovarišem Kočevarjem odšel v Kočevje, kjer je bilo razpuščeno gradbeno podjetje Rog. Prevzeli smo njihove obveze in gradili hleve po vsej Kočevski: Loka, Koprivnik, Kočevska Reka, Primože...«

»Kje pa ste se najbolje počutili, katero gradbišče vam je najbolj ugajalo?«

»V Beli krajini je bilo lepo. Takrat še, ko smo gradili Belsad, Tovarno učil in Livarno.«

Tov. Knap je večkratni udarnik in 1. maja 1957 je bil odlikovan z medaljo dela. Ko sem ga vprašal, kolikokrat je bil proglašen za udarnika, se je malce sramežljivo, pa vendar ponosno nasmehnil:

»Menda okrog dvajsetkrat...«

Resnici na ljubo povedano: triindvajsetkrat! Tovariš Knap pa je še vedno živahen in marljiv. V podjetju ga imajo vsi radi pa tudi on je navezan na Pionirja. Sam pravi:

pravzaprav kar podarjali. Bloki so stali na pol dograjeni, delavci pa so bili brez dela. No, tudi to smo srečno pretekli in lani smo že dobili delilce!

»Kaj pa mislite o obnovi hotela Kandija?«

»Bo kar lepo, le škoda, da je bilo toliko tistih, ki so usak po svoje hoteli spremeniti načrte.«

In še nekaj: prav danes praznuje tovariš Jože petdesetletnico rojstva! V imenu Dolenjskega lista in tudi v imenu vseh naših bralcev mu kičemo: še na mnoga leta!

Obšla sva barake. Skupine brigadirjev ureljajo teren, v njihovi pogovori pa se mešajo prekmursko, medjimursko in ljubljansko narečje. V ELES brigadi so gojenci II. in III. letnika elektrogospodarske šole iz Cerkna na Primorskem. Nova cesta bo marsikje presečkala električno omrežje in daljnovo, prestavit; bo treba nekaj trafo postaj. To bo njihovo delo.

Odpravil sem se v kuhinjo. Za od daleč sem slišal: »Pomijte posodo! Fant, metlo v roke pa pometaj! Ali imaš čiste roke?« Znašel sem se pred Darino Podbevčovo, znano Novomeščanko. Brigadirji so ji dali vzdevek »mamis«. Kuhinja je časno v hiši Ratajevstih. Imajo štiri brzo-parilnike za kuhinjo in vso potrebno posodo in pribor. »Mamis je pohvalila preskrbo, posebno meso dobivajo lepo. Poslušajte, kaj so včeraj jedli:«

Za zajtrk belo kavo in kruh z marmelado, za malico kruh in salamo, za kosilo rižoto z zeljno solato in mareličnem kompot, za večerjo pa telečjo obaro. V kuhinji ji pomaga deset fantov in deklet. Najin pogovor je venomer prekinala s povelji: »Narežite kruha! V brzoprsnišku zunaj je vroča voda, pomijte z nožem! Katka, poskusi, če je komprij kuhana! Da, kuhani za 230 ljudi, res ni šala. Ko so prišli, je bil prostor, kjer je zdaj kuhinja, »grad brez oken in vrat.« no, pa so že vse uredili.

Brigadirji se vračajo z delovišča. Iz mladih gri domi pesem, pomešana s prekmurskimi vrišci. Vračam se. V jarku se delajo kmetje iz Mačkovca. »Za vodo, možje! jim zakličem. »Za vodovod«, odgovarjajo in tudi v njihovih očeh je novi sij, ki ga še nedavno ni bilo.

Povsod izredna živahnost

Tudi zadnja predvolilna zborovanja so v minulem tednu in v nedeljo potrdila izredno zanimanje ljudstva za volitve. Povsod, kjerkoli so poslanski kandidati govorili, je bilo čuti enotno voljo državljanov, da gremo z našim delom pogumno naprej. Tudi na teh zborovanjih so ljudje seznanjali kandidata s problem svojih področij in z načrti za nadaljnji gospodarski dvig posameznih krajev.

V četrtek, 13. marca, sta kandidata NIKO Belopavliovič in Viktor Zupančič obiskala volivce v Smihelu pri Žužemberku, v nedeljo, 16. marca, sta pa bili predvolilni zborovanji na Dvoru in v Sela - Šumberku. Na Dvoru je govoril tov. Smid, v Seli pa tov. Zupančič. Obisk je bil povsod zelo dober; zlasti je ljudje zanimalo gospodarski razvoj našega okraja. V soboto zvečer je bilo predvolilno zborovanje v Grbiščah pri Črnomlju, ki sta se ga udeležila kandidata NIKO Šilih in Viktor Zupančič ter govorila ljudem o naši gospodarski graditvi. V nedeljo dopoldne je bil v Dragatušu letni občni zbor kmetijske zadruge, združen s predvolilnim zborovanjem, na katerem je govoril poslanski kandidat NIKO Šilih, sekretar izvršnega sveta LRS. Po govoru so ljudje razpravljali največ o novi šoli v Dragatušu.

13. marca zvečer je bilo 100 ljudi na zborovanju v Sentovrencu, kjer sta govorila kandidata JOŽE BORŠTAR in ing. Vilma Pirkovič. Tu so ljudje razpravljali o vodovodu in postajališči. 15. marca je bilo zborovanje v Nemški vasi, v nedeljo dopoldne pa se je zbralo v Trebnjem pribl. 300 ljudi na zadnje zborovanje v občini, na katerem sta govorila kandidata JOŽE BORŠTAR in ing. Vilma Pirkovič. Poročati moramo še o zelo uspešnih zborovanjih v Dobriču, kjer se je zbralo 180 volivcev, in v Vel. Loki, kjer je prišlo na zbor 140 ljudi. Tudi tu je seznanila poslanska kandidata ing. Vilma Pirkovič volivce predvsem s kmetijskimi vprašanji in odgovarjala na različna vprašanja, ki ljudi najbolj zanimajo.

V Metliki sta na velikem predvolilnem zborovanju govorila v nedeljo dopoldne NIKO Belopavliovič in Franc Jaklič, zborovanje je pa pozdravil tudi kandidat Franc Kapš. Zborovanje je bilo v nedeljo tudi v Podzemlju, kjer se je zbralo v šoli nad 120 ljudi. Tu sta govorila kandidata TONE PIRC in NIKO Belopavliovič, zborovanje je pa vodil Franc Jakličevič.

Med razpravo, ki je bila zelo živahna, so se pomenili o hmeljevih nasadih, o ureditvi katastra, o sodelovanju z zadrugo in pripravah za oskrbovanje brigad na avto cesti. Sodeloval je tudi polkovnik Stimo Ljivada, ki je zelo nazorno spregovoril o vlogi državljanov v našem družbenem upravljanju. Tudi tu sta zborovanje pozdravila poslanska kandidata FRANC KAPŠ in RIKO ČIGOJ.

Delovni kmetje, glasujte za boljše življenje vseh delovnih ljudi, za socializem, za neodvisnost Jugoslavije!

Avto jo je povozil Enainosemdesetletna Ana Turk iz Vinje vasi pri Beli cerkvi se je 14. marca okoli 15.30 ure vračala iz Družinske vasi. Šla je ob desnem robu ceste. Za njo je z veliko hitrostjo privozil osebni avtomobil številka S-1905. Turkova je ob signalu verjetno zavila na levo. Poklicni šofer Franc Siana je skušal vozilo ustaviti, vendar je bilo že prepozno. Avto je Turkovo zadela od zadaj. Pri tem je došla hude telesne poškodbe, katerim je v novomeški bolnišnici podlegla. Osebnj avto je last SAP - Turist-biroja iz Ljubljane.

Tragična smrt Turkove mame je vse, ki so jo poznali, hudo pretresla. Med vojno je veliko pretrpela zaradi svojega pričanja in sodelovanja s partizani. Moža so ji kot partizana-taica ustrelili fašisti.

Nepredvidnost pešev Veliko ljudi še vedno nepredvidno prečka ceste, ne da bi se prej prepritali, če je prosta ali ne. Tako je bilo tudi 14. marca zjutraj. Okoli osme ure je pripeljal iz Ločne proti Novemu mestu osebni avtomobil št. C-13070. Zaradi dveh ženskih, ki sta prečkali cesto, je šofer pričel naglo zavirati. Zaneslo ga je prek ceste do nasproti prihajajoč Jože Suštaršič. Ta je preplašena skočila v izkapan jarek in se pri tem teže poškodovala. Nesreča bi lahko imeela še hujše posledice.

Pešci se vse premalo zavedajo naraščajočega prometa na cesti Novo mesto - Smednik. Ob nesreči na tej cesti v petek, 14. marca, so kot kaže zakrivil ni, previdni pešci.

Povečajmo proizvodnjo - napravimo naše življenje bolj bogato!

Kratke iz RAZNIH STRANI

● Ameriška mornarica je sporočila, da so z rta Cape Canaveral izstrelili nov ameriški umetni satelit, ki tehta samo poldrugi kilogram. Satelit so izstrelili s trofazno raketo »Vanguard«. Ameriški vojaški minister Brucker je izjavil, da bodo ZDA čez nekaj mesecev poskusile izstreliti raketo na Mesec. Dejal je, da bodo čez leto dni že lahko izstrelili umetni satelit, ki bo opravljal s televizijskim aparatom.

● Na nedavnih volitvah v Glasgovo so britanski konservativci izgubili še eno poslansko mesto v spodnjem domu. Po nedavnem porazu na dopolnilnih volitvah v Rochdaleu je to ponoven poraz konservativcev, ki bi po splošnem menju izgubili na splošnih volitvah, ko bi bile te volitve jutri.

● V Parizu je priletelo sedem letal s 500 člani posebnih policijskih enot, ki bodo okrepili pariško policijo. Te okrepitve je zahtevalo francosko notranje ministrstvo, ker se boji, da utegne ta teden priti v Parizu do političnih demonstracij.

● Zastopnik indonezijske vojske je sporočil, da so redne enote indonezijske vojske »korakale v Medan, glavno mesto severne Sumatre. Uproniške sile, ki so bile v Medanu, so se morale umakniti iz mesta, iz pristanišča Belavani in z letališča, medtem ko so vojaški voditelji upornikov pobegnili. Vladne enote zdaj nadzorujejo vse področje Medana.

OBVESTILO

Občinski odbor Združenja rezervnih oficirjev občine Novo mesto obvešča vse rezervne oficirje in podoficirje, da bo redno predavanje 28. marca 1958 ob 19.30 v Domu JLA Novo mesto.

Tema predavanja: O taktičnih dejstvih v pogojih atomske vojne. Za vse rezervne oficirje je predavanje obvezno - vabimo pa tudi ostale.

Odbor ZROJ Novo mesto

Notranjepolitični tedenski pregled

Temelji so zgrajeni

Millijarde dinarjev, naložene v nove tovarne, v zdravstvo, šolstvo in vse druge dejavnosti ter končno tudi v kmetijstvo, so nam prinesle uspehe, o katerih je bilo zadnje tedne na predvolilnih zborovanjih toliko govora. Pravi uspehi pa so tudi osnova, temelji, na kateri gradimo zvezni perspektivni načrt predvideno povečanje osebne potrošnje in družbenega standarda. Seveda bo predvideno povečanje osebne potrošnje odvisno od proizvodnih uspehov v naslednjih letih, predvsem pa od produktivnosti dela, ki je pri nas še nekajkrat manjša kot v drugih evropskih deželah. Vendar če bo nagrajevanje delavcev tako, da bo spodbujalo povečanje produktivnosti, potem smo lahko prepričani, da bo doseženo predvideno povečanje proizvodnje in da bodo s tem dani pogoji, da se življenjska raven poveča do leta 1961 tako kot računa perspektivni načrt.

Računamo, da se bo osebna potrošnja povečala vsako leto za 6 do 7% oziroma na prebivalca za 4 do 5%, ker moramo upoštevati tudi letni prirast. V preteklih petih letih se je osebna potrošnja na prebivalca povečala vsako leto za okoli 2,8%, kar pomeni, naj bi se sedaj življenjska raven dvigala hitreje.

Povečanje osebne potrošnje, se pravi izdatkov vsakega posameznika za hra-

no, stanovanja, izobrazbo, zabavo, pohištvo in vse druge, kar štejemo sem, bomo ustvarili s povečanjem osebnih dohodkov prebivalstva. Povečanje povprečnih plač na osnovi povečanega števila kvalificiranih delavcev in produktivnosti dela je ena od osnov za povečanje življenjske ravni. K temu bo prispevalo tudi zaposlovanje novih delavcev, saj predvidevamo, da se bo do leta 1961 vsako leto zaposlilo okoli 120.000 novih delavcev in nameščenecv. Leta 1961 bomo imeli potemtakem v Jugoslaviji še 53% prebivalcev, ki se bodo preživljali s kmetijstvom in že 47% taktih, ki bodo zaposleni v industriji, gostinstvu, obrti itd. Ze zaradi stalnega povečevanja zaposlenih se bodo morali plačni skladi povečati za okoli 23%.

Plače zaposlenih v gospodarstvu se bodo v času od leta 1957 do 1961 povečale vsako leto za okoli 7 do 8%. V skladu s tem bomo spreminjali tudi plače tistih državljanov, ki delajo v državnih ustanovah ali pa so zaposleni v drugih javnih službah. Toda ponovno moramo omeniti, da bo to povečanje lahko le posledica povečanega produktivnosti dela in večjega števila kvalificiranih delavcev, ki bodo imeli zato tudi večje osebne prejemke. Da bi bilo zanimanje za šolanje večje in da bi čim hitreje dobili kar največ visoko-kvalificiranih delavcev ter nameščenecv,

predvidevamo, da se bodo plače bolj razlikovale glede na znanje vsakega posameznika. Čeprav je teže predvideti, koliko se bodo povečali dohodki kmečkega prebivalstva, ker je to odvisno od napredka kmetijske proizvodnje, predvsem pa od tržnih viškov, ki jih bodo kmetje prodajali na trgu, lahko računamo v skladu z velikimi sredstvi, ki jih bodo dali za napredek kmetijstva, da se bodo dohodki le-teh povečali za okoli 20% v petih letih, oziroma za 3 in pol odstotka vsako leto.

Ker se bodo povečali osebni dohodki, računamo, da se bo še naprej spreminjala struktura potrošnje, se pravi, da bodo zaposleni porabili vedno več sredstev za nakup industrijskega blaga in manj za hrano. Prav zato se bo povečala potrošnja hrane v prihodnjih petih letih za 5,4% na leto, a industrijskega blaga za nekaj več kot 9% na leto. Prebivalce je moral leta 1956 porabiti okoli 50% prejemkov za prehrano, leta 1961 naj bi porabili za to le še 46%, zato pa toliko več za obleko, obutev, razne predmete za gospodinjstvo, uslug in podobno.

K življenjski ravni bodo seveda prispevala tudi vsa tista sredstva, ki jih bomo porabili za gradnjo stanovanj, bolnišnic, zdravstvenih domov, kinodvoran in podobnega, kar štejemo pod družbeni standard. V preteklih petih letih smo porabili v te namene 52 milijard dinarjev, od leta 1957 do 1961 pa bomo porabili za to kar 100 milijard dinarjev. Se enkrat večja sredstva za te namene bodo znatno vplivala na dvig življenjske ravni posameznega prebivalca.

TRGOVSKEGA POMOCNIKA ali pomočnico sprejme Trgovsko podjetje »PREHRANA« Novo mesto. Pismene ponudbe dostavite osebno upravi podjetja.

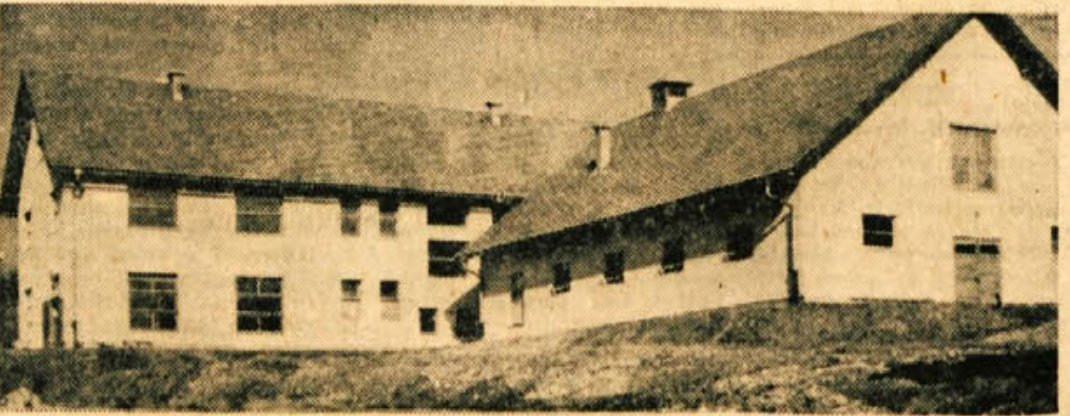
Delavska sveta podjetja KMETIJSKI MAGAZIN LJUBLJANA, Parmova 53, in Zadrugskega trgovskega podjetja AGROTEHNIKA EXPORT-IMPORT LJUBLJANA, Titova 19, sporočata svojim dobaviteljem in odjemalcem, da se je podjetje KMETIJSKI MAGAZIN s poslovalnicama v Mariboru in Celju združilo s podjetjem

AGROTEHNIKA EXPORT-IMPORT

Centjene poslovne stranke prosimo, da tudi z novim podjetjem kar najtesneje sodelujejo. Podjetje pa bo vložilo vse sile za čim bolj strokovno in dobro oskrbovanje kmetijstva.

Delavski svet podjetja AGROTEHNIKA EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

Delavski svet podjetja KMETIJSKI MAGAZIN LJUBLJANA

Za napredek kmetijstva, zlasti živinoreje, za katero imamo v novomeškem okraju najboljše pogoje, je bila lani dograjena tudi nova veterinarska bolnišnica, ki jo vidimo na sliki. Stoji ob Ločenski cesti v Novem mestu, zdaj pa je v njej tudi novomeški osemenjevalni center, ki oskrbuje s semenom področje Metlike, Črnomlja, Kostanjevice, Mokronoga, Žužemberka, Straže-Tople in Trebnjega. Do sedaj je bilo vloženih vanjo 33 milijonov dinarjev, k čemer je prispeval naš okraj 7 in pol milijona dinarjev, ostalo pa sklad za pasivne kraje in republikanski sklad za pospeševanje kmetijstva. Več bomo o delu in uspehih osemenjevalnega centra poročali prihodnjil.

Moša Pijade in ljudska skupščina

Vtem ko so poslanci 21. decembra lani zadnjič zapuščali klopi v Skupščini, se je novinarju na galeriji za trenutek zadelo, da za predsedniško mizo spet vidi znani lik pokojnega predsednika Moše Pijade.

Tudi ta zadnja seja skupščine tretjega sklicanja se je razvijala po proceduri, za katero se je Moša Pijade toliko prizadeval in jo tako spoštoval. Za Mošo Pijade poslovnik ni bil samemu sebi namen. Čeprav ustvari in izborni zakoni — je pisal še leta 1953 — dovolj obveščajo o karakterju in vlogi parlamenta in njegovih domov, kakor tudi o

Moša Pijade, velik državnik, umetnik in do kraja predan komunizem, med svojim nenehnim delom skrajni ni poznal počitka. Ob prvi obletnici njegove prerane smrti se je spomnil velikega bora in revolucionarja poklonila vsa domovina.

pravica in dolžnostih poslancev, dajejo šele poslanski pravo podobo skupščine, kakršna ustreza sedanji stopnji razvoja v Jugoslaviji.

V začetku 1954. leta je Moša Pijade sodeloval na raznih sejah skupščinske komisije, ki je pripravljala poslovnik. Tudi je, da se poslanec zagotovi ne samo svoboda govora in imunitetne pravice, ampak tudi vse prerogative v Skupščini kot celoti, v domu, kateremu pripada, ter v vseh odborih in komisijah. Po njegovi sodbi poslanec mora dobiti odgovore na vprašanja, zastavljena Zveznemu izvršnemu svetu, ker je to samo politični izvršni komitej Skupščine, kakor tudi resorni sekretarjem v državni upravi. Bila je to izdelava splošne opredelilne političnega vodstva države: da je poslanec osnovno gibal in nosilec celotnega dela v Skupščini, predstavnik skupnosti in hkrati področja, ki ga je izvolilo.

Prav zato vsebujejo poslovnik Skupščine podrobne odredbe o gibanju mehanizma Skupščine in o vedenju dela na sejah, določajo kako govornik prosi za besedo in kako jo dobi in kdaj o istem predmetu lahko govori le enkrat, natančno določajo o sklepnosti in kdaj se polnoveljavno odloča, kako se glasuje in izbira predsednik republike, zveznega izvršnega sveta, funkcionarjev skupščine in slednjič, kako se izdajajo zakoni in druge odredbe.

SKUPNOST NAM JE POMAGALA

(Prenos s 1. strani)
Velik napredek nam prepričljivo kaže tudi tale številka: tako po vojni je znala vrednost celotne proizvodnje v okviru komaj nekaj sto milijonov, komaj podrug desetletje po končani vojni, pa že dobrih 13 milijard in 300 milijonov dinarjev! Takega napredka in skoka na vseh področjih življenja Dolenjska doslej še nikoli ni doživela.

Od vseh sredstev smo v zadnjih 4 letih vložili iz investicij v industrijo milijardo in 406 milijonov din, v kmetijstvo 229 milijonov 700.000 din, v gozdarstvo 219.800.000 din, v gradbeništvo 21.800.000 din, v promet 53 milijonov, v trgovino 22 milijonov, v obrt in gostinstvo 109 milijonov, za stanovanja in komunale graditve nekaj nad 270 milijonov, za kulturo, prosveto in socialno dejavnost 383 milijonov ter v delo državnih organov in ustanov nekaj nad 20 milijonov.

Razen tega pa smo porabili iz negospodarskih investicij za stanovanja in komunale 357 milijonov, za vodovode 396 milijonov, za elektrifikacijo podežev. Uja in za ostala javna komunala dela skoraj 108 milijonov dinarjev.

Ni pa bila to vsa pomoč skupnosti, ki jo je Dolenjska dobila. Ker smo pasivni, nam pomaga vsako leto republika tudi s prispevkom v proračun okraja. Od časa živi naš okraj? Zadnja štiri leta so dali dohodki iz gospodarstva 55 odstotkov, dohodki od prebivalstva 41 odstotkov in dotacija LRS 4 odstotke. Iz česa v dan pa našo potrebo prebivalstva, ki zahteva od družbe boljše ceste, šole, zdravstveno službo, vodovode, komunale naprave

da je poln humorja vprašal tuje kritike, ki demokracijo istovetijo z večpartijskim sistemom: »Kje naj pa najdemo vse te partije — razen v emigraciji, kjer jih je res kakor gob po revolucijskem viharju.«

Toda pokojni predsednik je bil tudi sam zelo kritičen. Po prvem letu dela Skupščine je bil na primer nezadovoljen s skromnim številom vprašanj, ki so jih poslanci postavili vladi. Moša Pijade je opozoril odbore na njihovo pravico, da pokličejo ljudskega poslanca, da jim poroča o stanju v volilnem okraju oziroma o gospodarski organizaciji, ki ga je izvolila. Opazil je nizko število sej odborov za zunanje zadeve. Ni mu ušlo, da nekaj poslancev ne dvigne materiala za seje ne steno-grafskih beležek. Kot poslanec je upadel v besedo predsedujočemu v izvršnem svetu, ker je sodil, da je bila kršena procedura.

Zadnja štiri leta jugoslovanske parlamentarne zgodovine so obelježena z osebnostjo Moše Pijade, zakonodajalca velikega formata, ki je hkrati bil tudi potrpežljiv graditelj sistema socialistične demokracije.

in pod. Vsa dohodnina kmetov v okraju na primer komaj pokriva izdatke za šolstvo. Dolgo vrsto novih šol, vodovodov, zgrajenih stanovanj, domov, cest in pod, gradenj bilo še treba naštet, da bi zajeli vse, kar smo po vojni, zlasti pa v zadnjih 4 letih zgradili. naredili, postavili ali obnovili.

DRŽAVLJANI JUGOSLAVIJE!

Bratstvo in enotnost naših narodov sta ena največjih pridobitev ljudske revolucije. V pogojih polne narodne enakopravnosti vseh narodov Jugoslavije to zgodovinsko pridobitev nadalje krepimo z izgradnjo sistema družbenega samoupravljanja in gospodarskega razvijanja zaostalih področij, s prizadevanjem, da bi čimprej odstranili razdeljenost Jugoslavije na razvite in zaostale pokrajine. Dolžnost nas vseh je, da ko punčico očesa čuvamo in nadalje razvijamo bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije. Volitve v Zvezno ljudsko skupščino in v skupščine ljudskih republik naj močno potrdijo politiko bratstva in enotnosti. Naj bodo še ena manifestacija enakopravnosti, ki jo uživajo vsi jugoslovanski narodi in vse narodne manjšine v deželi! Naj bodo manifestacija njihove trdne enotnosti v izgradnji nove, socialistične skupnosti narodov Jugoslavije. To bo prepričljiv odgovor vsem sovražnikom, ki skušajo ovirati naš socialistični razvoj.

Naši poslanski kandidati

FRANC PIROKOVIČ - COURT, poslanski kandidat volilnega okraja Šentjerneje — Kostanjevica — Podbočje, je bil rojen 25. marca 1914 v družini obrtnika v Šentjerneju. Mlada leta je preživel doma in v Novem mestu, kjer je dokončal gimnazijo in se nato vpisal na elektrotehniški oddelek ljubljanske univerze. Zaradi vojne je leta 1941 prekinil študij in odšel na politično delo v domači kraj. V KPS je bil sprejet leta 1941. Do marca 1942 je delal v organizaciji, nato pa bil partizan, najprej v eni izmed grup Dolenjskega odreda (na Rečem kamnu). Kmalu je postal komandir čete, komandant bataljona Vzhodno-dolenjskega odreda in komisar bataljona, nato pomočnik komisarja odreda in komisar brigade. Bil je nato inštruktor Glavnega štaba NOV Slovenije, zatem pa od jeseni 1944 v d. načelnika kadrovskega oddelka v Glavnem štabu NOV Slovenije. Še pred osvoboditvijo Beograda je odšel v Italijo, od tam pa preko osvobodene ozemlja v vojaško šolo v Sovjetsko zvezo, od koder se je vrnil maja 1945 v osvobojeno domovino. Dve leti je nato delal v Vojni misli na Dunaju in izvrševal repatriacijske posle, po vrnitvi pa je delal v sekretariatu za notranje zadeve v Beogradu in v Ljubljani. Jeseni 1953 se je vrnil v Novo mesto, kjer je bil izvoljen za predsednika okrajnega ljudskega odbora.

Tovariš Pirkovič je rezervni polkovnik JLA, nosilec številnih odlikovanj in Spomenice 1941. Tudi doslej je bil poslanec republiškega zbora, kjer je delal v skupščinskem odboru za organizacijo oblasti. Nekaj časa je bil tudi sekretar OK ZKS. Je član fakultetnega sveta elektroinženrske fakultete v Ljubljani, član OK ZKS, okrajnega odbora SZDL in sodelavec v raznih odborih in komisijah v Ljubljani in Novem mestu.

NIKO SILIH, poslanski kandidat volilnega okraja Črnomelj za republiški zbor, je bil rojen 8. decembra 1919 v Trebnjem kot sin železničarja. V Novem mestu je dokončal gimnazijo, nato pa se je vpisal na ekonomsko fakulteto v Beogradu, kjer je študiral do izbruha vojne pomladi 1941. Od leta 1938 je zatele delati v Izvršni svet Ljudske skupščine LRS. Zdal je sekretar Izvršnega sveta LRS.

Mesto komunista je med množicami

(Prenos s 1. strani)

Povsod se pozna pozitivna vloga organiziranih naprednih sil v okraju, čeravno imamo še vedno resne težave zaradi markske še nezadovoljne organizacije, ki ga je izvolila. Opazil je nizko število sej odborov za zunanje zadeve. Ni mu ušlo, da nekaj poslancev ne dvigne materiala za seje ne steno-grafskih beležek. Kot poslanec je upadel v besedo predsedujočemu v izvršnem svetu, ker je sodil, da je bila kršena procedura.

Kmetijstvo v ospredju razpravljanja

V razpravi po poročilu sekretarja je sodelovalo 18 delegatov. V ospredju njihovega razpravljanja so bila številna vprašanja s področja kmetijstva, kooperacije, nadaljnje krepitve

DRŽAVLJANI JUGOSLAVIJE!

Bratstvo in enotnost naših narodov sta ena največjih pridobitev ljudske revolucije. V pogojih polne narodne enakopravnosti vseh narodov Jugoslavije to zgodovinsko pridobitev nadalje krepimo z izgradnjo sistema družbenega samoupravljanja in gospodarskega razvijanja zaostalih področij, s prizadevanjem, da bi čimprej odstranili razdeljenost Jugoslavije na razvite in zaostale pokrajine. Dolžnost nas vseh je, da ko punčico očesa čuvamo in nadalje razvijamo bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije. Volitve v Zvezno ljudsko skupščino in v skupščine ljudskih republik naj močno potrdijo politiko bratstva in enotnosti. Naj bodo še ena manifestacija enakopravnosti, ki jo uživajo vsi jugoslovanski narodi in vse narodne manjšine v deželi! Naj bodo manifestacija njihove trdne enotnosti v izgradnji nove, socialistične skupnosti narodov Jugoslavije. To bo prepričljiv odgovor vsem sovražnikom, ki skušajo ovirati naš socialistični razvoj.

na ekonomsko fakulteto v Beogradu, kjer je študiral do izbruha vojne pomladi 1941. Od leta 1938 je zatele delati v Izvršni svet Ljudske skupščine LRS. Zdal je sekretar Izvršnega sveta LRS.

Tovariš Silih je bil tudi doslej ljudski poslanec republiškega zbora. Je član Glavnega odbora SZDL Slovenije, član CK ZKS, predsednik kadrovske komisije pri CK, član GO ZB NOV Slovenije in sodelavec v raznih organih družbenega upravljanja. Za svoje delo v NOB je bil odlikovan s številnimi priznanji in je nosilec Spomenice 1941.

stov v okraju ne odgovarja delovnemu položju množic, zlasti pa mladini. Lani je bilo sprejetih v ZKS v okraju 185 članov, izključenih pa 90. Poročilo je kritiziralo med drugim tudi škodljivo familarnost v organizaciji, ki se je ponekod razpasla. Proti takim pojavom ne nastopajo dovolj odločno osnovne organizacije in občinski komiteji. Slednji so se so, razmeroma hitro osamosvojili v delu, premalo pa so nudili pomoči osnovnim organizacijam.

zadrugištvu ter močnejše aktivizacije najboljših kadrov za uspešno reševanje nalog na tem zdaj najvažnejšem sektorju v okraju. Delegati so kritizirali slabo delovno disciplino in premajhne stike delavcev iz podjetij z življenjem na vasi ter njegovo preobrazbo. Omenjali so pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ, ki ga članstvo pravilno razume kot napolno za konkretno delo in za daljše obdobje. Kritičnih opomb na račun premajhne pomoči aktivom mladih zadrugišnikov, slabe skrbi za izobraževanje, docela nezadostne brige organov oblasti in polit. organizacij za mnoge pereče probleme šolstva in skrbi za prosvetne kadre je bilo precej. Iz celotnega razpravljanja pa je misel o socialistični preobrazbi vasi in nalogah komunistov pri tem delu najvidnejše izstopala in tako samo potrdila, da čaka zdaj komunizem v okraju najresnejše delo prav na tem področju. Okrepitev dela SZDL in vseh drugih organizacij ter stalen stik z državljanji prek zborov volivcev in drugih oblik tesnejše povezave je dolgoročno načrtna naloga organizacij ZK.

Tehten prispevek k razpravi na konferenci sta dala tudi tovariša Silih in Avbelj. Niko Silih je govoril predvsem o orientiranosti komunistov pri odpravljanju napak, ki jih ugotavljamo. Pri celotnem delu je treba izhajati s stalšč družbenega upravljanja in v njem iskati pota za rešitev problemov ter za aktivizacijo množic. Brez izobraževanja posameznih članov in organizacij napredka ne bo. Pot v socializem pomeni zelo hitro pot na vseh področjih življenja, za te naloge se pa moramo komunisti oboroževati z znanjem in se usposabljeti za delo. Zaprtost organizacije, zlasti na vasi, je treba odpraviti predvsem z vzgojo komunistov.

Tovariš Viktor Avbelj je govoril o oblikah dela ZK med množicami in o vlogi Partije v družbenem življenju. Zlasti je poudaril pomen ustvarjanja novih, humanih odnosov med ljudmi, s katerim je sihehni šovinizem in nacionalizem nezdravljivi in seveda skrajno škodljivi. Govoril je o spoštovanju zakonitosti, zlasti pa še o pomenu ustvarjanja javnega mnenja med množicami, pri čemer je primerjal sedanje delo komunistov v okraju s predvojnimi in medvojnimi delom Partije na Dolenjskem. Pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ je napotilo za uvrstitev našega dela, iz katerega moramo potegniti potrebne nauke. Odgovornost za uresničitev številnih nalog, ki so pred novomeskim okrajem, pa pada v celoti na novoizvoljeni okrajni komitej in komuniste v okraju.

Okrajno konferenco je zaključil tovariš Jože Borštnar z zahvalo delegatom za izkazano zaupanje in z obljubo, da bo novi komitej storil vse za nadaljnje uspešno izvrševanje nalog.

Franc Kaps, predsednik ObLO Semič, kandidira za republiški zbor v volilnem okraju Metlika—Semič. Rojen je bil 6. julija 1921 v Starhihovem vrhu v kmečki družini. Ker je njegov oče odšel v Ameriko, je sin že v rani mladosti okusil vso trdoto življenja. Takoj v začetku narodno-osvobodilnega boja se je vključil v OF in delal na semiškem področju kot aktivist do junija 1942. Kot aktivist je bil ujet od bele garde in zaprt v novomeskih zaporih. V NOV je vstopil 17. avgusta 1943 in je nato sodeloval v različnih akcijah VOS. V Komunistično partijo je bil sprejet 15. 11. 1943, v JLA pa je dosegel čin kapetana. Tovariš Kapš je bil že drugi izvoljen za predsednika občinskega ljudskega odbora Semič.

Kandidat za republiški zbor FRANC JAKLJEVIČ se je rodil 28. aprila 1918 na Lokvici pri Metliki. Zgodnja smrt očeta, ki je bil zapustil ženo in pet nepreskrbljenih otrok, je prisilila najstarejšega sina Franca, da je poiskal delo v taktarni banovinski trsnici in drevnici v Metliki. Na Grmu pri Novem mestu je potem tudi dovršil kmetijsko šolo.

Takoj po izbruhu vojne je 1. 1941 začel sodelovati z OF; delal je sprva v vaških organizacijah, nato pa v rajonskih odborih OF. Leta 1944 je bil deljen v vojaško enoto in je danes rezervni kapetan I. klase. V bojih je bil tudi dvakrat teže ranjen. V KPS je bil sprejet avgusta 1942.

Po osvoboditvi je Franc Jakljevič svoje delovne moči posvetil predvsem kmetijstvu in zadrugištvu. Bil je najprej upravnik državnega posestva na Vinomerju pri Metliki, de-

S PREDVOLILNEGA SESTANKA NOVOMESKIH ŽENA

Vendarle upanje

Ob pol osmih je bil napovedan množični sestanek žena, vendar so že kmalu po sedmi uri začele prihajati žene iz dekleta iz Novovega mesta in bližnje okolice. Zbralo se jih je nad 150. V nabito polni dvorani sindikalnega doma v Novem mestu je bil 13. marca predvolilni sestanek žena, združen z občnim zborom Društva za napredek gospodinjstva.

Po otvoritvi je zbranim tovarišicam govoril o zunanjih in notranjih politiki naše države tov. Jože Ravbar-Gregor. Povedal je marsikaj zanimivega, za kar so ga poslušalke nagradile z burnim plaskanjem. Za tem je predsednica mestnega društva Marija Solmajerjeva podala iztržno poročilo o delu društva v preteklem letu. Iz njega je bilo razvidno, da si novomeske žene z vso vnemo prizadevajo olajšati delovni ženi mučno in trudično gospodinjstvo delo, in celo se lepe nacrite, toda ...

... pri vsem našem prizadevanju smo našle na neresljivih problemih prostora, je zaključila tov. Solmajerjeva. V razpravi so žene kar pridno oglašale; zanimalo so jih zlasti gradnje in ustanovitve uslužbenkega biroja za pomoč v gospodinjstvu. Tov. Franc Adam, upravnik Stanovanjske skupnosti v Novem mestu, je v imenu ObLO odgovoril na razprava vprašanja glede nove pralnice, gradnje otroškega vrta, novih trgovin in blokov. Svetovalec je, naj s pralnico raje počakamo dokler ne najdemo ustreznega prostora, kar predvidena nova tralnica v bivši Novakovi gostilni ne bi ustrezala, ker nima dvorišča ali vrta za sušenje perila. Strinjali pa se je s tem, da so družtu nujno potrebni vsaj skromni prostori, katerih bi lahko bila uslužbenični biro in izpopolnilnica gospodinjstev strojev — sesalcev za prah, točilec za parket itd. Iz njegovih besed smo razbrale, da se ObLO zanima za naše probleme in da nam bo pomagala kolikor bo mogel, zato smo obično upanje za uresničitev naših želj.

Tovarišice so tudi izrazile željo, da bi v mestu uvedli nov stop mestnic in podaljšali obratovalni čas v novomeski mlečariji. Zahvalile so naj se pravice, vose, kosom vseh vrst vozil po žiliskem trgu ob tržnih dneih, ker se bo prej ali slej zgodil nesreča. Ob koncu je bil izvoljen tudi nov trinajstčlanski odbor, ki bo imel, če bomo dobili prator, obično dela z uresničevanju delovnega programa.

V učilnici gospodinjstvene centra so po sestanku žene počakale razne namaze in jedila iz mlečnice prahu. Videti je bilo, da je pokunila dosežila svoj namen, ker se je takoj nekaj tovarišic javilo v enovečerni tečaj za pravo takih jedil in pižav. Zborovanje je vsekakor uspelo: je žal, da se ga niso udeležili tudi vabljeni odborniki ObLO.

Spored proslav krajevnega raznika v Adlešičih

21. marca 1958: ob 17. uri. V šoli otvoritev razstave o gospodarskem in političnem razvoju okraja; ob 19.30: Kresovi in rakete; ob 20: V šoli slavnostna akademija, Priredil KUD Adlešiči.

22. marca 1958: ob 10: Kino predstava v šoli v Adlešičih za otroke šol: Adlešiči, Marindol, Preloka, Bojanci in Tribučev; ob 10: V dvorani Zadrugnega doma zbor vseh vojaških vojni invalidov iz prve in druge svetovne vojne; ob 13: Zbor prebivalstva; ob 14: Povorka, nato slavnostno zborovanje pred Zadruginim domom. Po zborovanju na slavnostnem prostoru kulturni spored. Nastop mešanega pevskega zbora pod vodstvom Mihe Vahna, nastop šolarjev iz Adlešičev in Marindola, folklornih skupin, tamburašev iz Adlešičev in galskega društva iz Adlešičev; ob 16: Ljudsko rajanje. Obenem v šoli kino predstava.

(O poročilu in razpravi bomo še poročali v prih. številkah našega lista).

nal je v agrarni komisiji za okraj Črnomelj bil poverjenik za gospodarstvo, predsednik komisije za kmečka vprašanja in večletni predsednik okrajne Zadrugne zveze. Bil je tudi član republiškega in zveznega odbora Zadrugne zveze.

Vsa ta leta je bil odbornik OLO Črnomelj in potem OLO Novo mesto in je opravil razne politične funkcije. Leta 1952 je bil po redsednik OLO Črnomelj, dve leti kasneje pa je bil izvoljen za predsednika ObLO Metlika in je na tem mestu še danes.

FRANC KAPS, predsednik ObLO Semič, kandidira za republiški zbor v volilnem okraju Metlika—Semič. Rojen je bil 6. julija 1921 v Starhihovem vrhu v kmečki družini. Ker je njegov oče odšel v Ameriko, je sin že v rani mladosti okusil vso trdoto življenja. Takoj v začetku narodno-osvobodilnega boja se je vključil v OF in delal na semiškem področju kot aktivist do junija 1942. Kot aktivist je bil ujet od bele garde in zaprt v novomeskih zaporih. V NOV je vstopil 17. avgusta 1943 in je nato sodeloval v različnih akcijah VOS. V Komunistično partijo je bil sprejet 15. 11. 1943, v JLA pa je dosegel čin kapetana. Tovariš Kapš je bil že drugi izvoljen za predsednika občinskega ljudskega odbora Semič.

Ze sem enkrat dejal, da so naše komunne in volilni ljudje v naših mestih odgovorni predvsem za boljše preskrbo in za skrb za državljane sploh in za to ne smejo gledati, da na račun standarda ljudi pridejo do večjih sredstev za graditev. Treba je graditi, vendar moramo videti, kako in koliko je treba graditi in če je to, kar se gradi, v skladu z našimi možnostmi in s potrebami, da bo naš državljan resnično imel čimprej lepše življenje dostojno človeka. Mi ne smemo z gradnjami delati prevelikega pritiska. Nekdaj smo bili mi zgoraj za to odgovorni, sedaj pa je ta odgovornost v glavnem na ljudeh spodaj. Mi čestokrat tega niti ne moremo preprečiti.

V CEM JE BISTVO PISMA IK CK ZKJ?

Splošno vzeto, ves ta niz problemov v zvezi s pismom in pomanjiljivostmi in nepravilnostmi, o katerih sem govoril, bomo sistematično in postopoma reševali. Našim državljanom se ni treba bati, da je to samo kratkotrajna stvar in da bo potem šlo tako, kot je bilo. Moram poudariti, da nimajo prav tisti ljudje, ki se še boje, da bo to minilo in da se bo tedaj spet lomilo vse preko njihovih hrbtov. Ne bojte se vi, tovariši, ko imate pravico kritizirati. Dajte, recite, če imate kaj. Ne strinjam se s kritikarstvom in so ljudje, ki vse in vsakogar kritizirajo, ki nečesto videti, kaj je stvarnost in iz njih namer kritikirajo. Zdrava kritika in opozorjanje na nepravilnosti, sta nam potrebni, če želimo, da bo naša družba čim bolj zdrava in čimbolj napredovala. (Burno odobravanje in klic: Živeli Titov!).

Tovariš in tovarišice! Jaz sem se poudaril, da je treba skrbeti za ljudi. Težko je človeku, če je zapuščeni, kadar je sam in kadar pride težak položaj. V naši skupnosti ne bi smelo biti zapuščenih ljudi. (Odobravanje).

Naša skupnost se mora brgati za življenje in skrbj za vsakega posameznika. Prav tu v komunalnem sistemu, v skupnosti komun smo hoteli doseči to, da bo oblast čim bližje ljudstvu in da skrbj za ljudi.

V nekaterih mestih so bili v tem pogledu doseženi lepi uspehi, v nekaterih mestih pa še ni nobenih uspehov, her se ni šlo po pravilni poti. Jaz bi lahko marsikaj dejal na račun naših komun, ki se še niso dovolj okrepile, ni še popolnoma našle smer svojega razvoja. V zadnjem času se je v tem pogledu šlo dosti naprej. Želim, da bi naše skupnosti; komun; te naše osnovne celice tiste, ki bodo vodile vsestransko skrb o življenju in standardu ljudi, pa tudi o nadaljnjem razvoju samih skupnosti komun in vsake komunne posebej.

Ce bi prišlo do nekega spopada, ne more biti tam mir, a tu vojna; spopad bi zajel vse. To reje je treba nasploh rešiti vprašanje teh ramp, teh atomskih con in uporabe atomskega eksploziva kot vojnega sredstva. V tem je stvar in o tem bi morali govoriti na najvišjem nivoju. (Odobravanje). Ce bi človeštvo doživelo, da v kratkem pride med velikimi silami do sporazuma o tem, da se atomska energija kot vojno sredstvo postavi izven zakona in da služi samo za mirnodobne namene — to bi bil največji praznik na ulicah vsega sveta, to bi poudaril ves svet. (Navdušeno in dolgočasno odobravanje).

Mladi volivci, vsi na volitve! Vi, ki prvič glasujete, glasujte za uresničenje svojih življenjskih teženj in sanj minulih generacij.

TITOVA BESEDA

(Prenos s 1. strani)

Danes se bje prava bitka na tem sektorju in žele bi pohvaliti naše ljudi, ki delajo v kmetijstvu. Pravilno je, da se trudijo, da bi proizvodnja dosegla milijon vagonov koruze. Če je v preteklem letu naše kmetijstvo lahko dalo 350 tisoč vagonov koruze, ko je bila hibridna koruza zasejana na malih površinah, zakaj ne bi moglo kmetijstvo čet tri, štiri leta, ko bo vloženi petkrat več sredstev, dati letno milijon vagonov. Poleg koruze pa se je povečala tudi proizvodnja drugih posevkov.

Razume se, da ni dovolj samo sejati in žeti; potrebno je tudi znati ohraniti te proizvode in zagotoviti pravilno organo acijo, da bi naši državljanj prišli do teh proizvodov. To pa zavisi od naših komun, od naših odborov, od naših ljudi, ki morajo več misliti na preskrbo prebivalstva, kot pa recimo samo na izgradnjo monumentalnih stavb.

Ze sem enkrat dejal, da so naše komunne in volilni ljudje v naših mestih odgovorni predvsem za boljše preskrbo in za skrb za državljane sploh in za to ne smejo gledati, da na račun standarda ljudi pridejo do večjih sredstev za graditev. Treba je graditi, vendar moramo videti, kako in koliko je treba graditi in če je to, kar se gradi, v skladu z našimi možnostmi in s potrebami, da bo naš državljan resnično imel čimprej lepše življenje dostojno človeka. Mi ne smemo z gradnjami delati prevelikega pritiska. Nekdaj smo bili mi zgoraj za to odgovorni, sedaj pa je ta odgovornost v glavnem na ljudeh spodaj. Mi čestokrat tega niti ne moremo preprečiti.

V CEM JE BISTVO PISMA IK CK ZKJ?

Splošno vzeto, ves ta niz problemov v zvezi s pismom in pomanjiljivostmi in nepravilnostmi, o katerih sem govoril, bomo sistematično in postopoma reševali. Našim državljanom se ni treba bati, da je to samo kratkotrajna stvar in da bo potem šlo tako, kot je bilo. Moram poudariti, da nimajo prav tisti ljudje, ki se še boje, da bo to minilo in da se bo tedaj spet lomilo vse preko njihovih hrbtov. Ne bojte se vi, tovariši, ko imate pravico kritizirati. Dajte, recite, če imate kaj. Ne strinjam se s kritikarstvom in so ljudje, ki vse in vsakogar kritizirajo, ki nečesto videti, kaj je stvarnost in iz njih namer kritikirajo. Zdrava kritika in opozorjanje na nepravilnosti, sta nam potrebni, če želimo, da bo naša družba čim bolj zdrava in čimbolj napredovala. (Burno odobravanje in klic: Živeli Titov!).

Tovariš in tovarišice! Jaz sem se poudaril, da je treba skrbeti za ljudi. Težko je človeku, če je zapuščeni, kadar je sam in kadar pride težak položaj. V naši skupnosti ne bi smelo biti zapuščenih ljudi. (Odobravanje).

Naša skupnost se mora brgati za življenje in skrbj za vsakega posameznika. Prav tu v komunalnem sistemu, v skupnosti komun smo hoteli doseči to, da bo oblast čim bližje ljudstvu in da skrbj za ljudi.

V nekaterih mestih so bili v tem pogledu doseženi lepi uspehi, v nekaterih mestih pa še ni nobenih uspehov, her se ni šlo po pravilni poti. Jaz bi lahko marsikaj dejal na račun naših komun, ki se še niso dovolj okrepile, ni še popolnoma našle smer svojega razvoja. V zadnjem času se je v tem pogledu šlo dosti naprej. Želim, da bi naše skupnosti; komun; te naše osnovne celice tiste, ki bodo vodile vsestransko skrb o življenju in standardu ljudi, pa tudi o nadaljnjem razvoju samih skupnosti komun in vsake komunne posebej.

Ce bi prišlo do nekega spopada, ne more biti tam mir, a tu vojna; spopad bi zajel vse. To reje je treba nasploh rešiti vprašanje teh ramp, teh atomskih con in uporabe atomskega eksploziva kot vojnega sredstva. V tem je stvar in o tem bi morali govoriti na najvišjem nivoju. (Odobravanje). Ce bi človeštvo doživelo, da v kratkem pride med velikimi silami do sporazuma o tem, da se atomska energija kot vojno sredstvo postavi izven zakona in da služi samo za mirnodobne namene — to bi bil največji praznik na ulicah vsega sveta, to bi poudaril ves svet. (Navdušeno in dolgočasno odobravanje).

Mladi volivci, vsi na volitve! Vi, ki prvič glasujete, glasujte za uresničenje svojih življenjskih teženj in sanj minulih generacij.

Delovno predsedstvo okrajne konference ZKS: Franc Hočvar, Francka Slak, Viktor Zupančič, Franc Pirkovič, Janez Zunič in Simo Lívada (z leve na desno)

Naše osnovne šole „Dnevi naše sreče“

in njihovi problemi ob letošnjem prvem polletju

(Nadaljevanje in konec)

V Soteski so prelošanje že izvedli brez vsakih težav. Isto je treba storiti na Drganjih selih, na ostalih treh šolah pa bo to speljano postopoma, začenši s šolskim letom 1958/59.

V občini Sentjernej so na osnovnih šolah dosegli nekoliko slabši učni uspeh kot pa je okrajno povprečje. Šolski obisk pa se je od nekoliko let nazaj močno zboljšal. V tej občini so najboljši materialni pogoji šolstva, saj imajo od osmih šol le tri svoje lastne stavbe, vse druge imajo slabe učilnice v privatnih stavbah. Takemu stanju so seveda kriva vojna leta. Na vseh šolah so bila popolnoma uničena vsa učila, ki jih še vedno ni moč nadoknaditi. Za učila je nujno treba predvideti večje vsote denarja.

Ko uvajamo reformo šolstva, predvidevamo ukinitve šole v Dobravi. Učence višjih razredov osnovnih šol Cadrže, Drača, Zameško je treba prešolati v Sentejernoj in v Belo cerkev. V Zameškem in v Cadržah je menda to izvedeno, ker so šolski odbori uvideli v tem le korist. V Skočjanu nudijo krajevnii činitelji premalo pomoči, in celo dopuščajo, da nekatere osebe, ki s šolo ne bi smele imeti nobenega opravka, šolsko delo načrtno otežujejo.

V občini Trebnje od osmih osnovnih šol le dva nimata lastnih zgradb — Catež in Vrhe. Na Catežu rešujejo problem, saj gradijo novo šolsko poslopje, iz šole Vrhe pa bo treba najprej prešolati na sosednje šole učence višjih razredov. To bo potrebno urediti tudi v Knežji vasi. V ostalem bi ostala organizacijska struktura šol za sedaj ista.

V tej občini bi mogoč biti učni uspeh malo boljši, na vsak način pa naj bo bodoča naloga zboljšati odstotek šolskega obiska, ker je od tega odvisen tudi učni uspeh.

Občina Žužemberk obsega osem šolskih okolišev Suhe krajine. V tem območju je bilo med vojno uničenih 5 šol, v vseh pa so bila uničena učila. Danes je najtežje rešljivo vprašanje obstoja in delovanja osnovne šole Sela-Hinj, ki jo lastnica zgradbe vsak dan vodi iz edine majhne izbe. Nujna je tu gradnja nove šole in stanovanja za učni kader.

V Malem Liplju so za šolo uredili prostore v hiši, ki je last splošne ljudske imovine. Ena učilnica zadostuje za pouk štirih razredov, učence višjih razredov pa so že prešolali v Žužemberk. Najslabši učni uspehi v tej občini so na Ajdovcu in sicer 62 odstotkov, slab je tudi šolski obisk 86,8 odstotkov. Najbližje je tu zaradi zamud kar osmim neocenjenim učencem. Precej pod okrajnim povprečjem so tudi učni uspehi v Prevolah, v Smihelu pri Žužemberku in v Selih pri Hinjah. Te šole so krive, da je odstotek učnih uspehov v celotni občini slabši. Učenci učitelji in šolski odbori morajo poskrbeti, da bodo učni uspehi boljši.

To je groba slika stanja osnovne šolstva v posameznih občinah. Prav gotovo pa nas zanima zbir podatkov za celotni okraj.

Okrajno povprečje učnega uspeha je 75,5 odstotkov, kar je za 0,6 odstotkov boljše od lanskega politnega uspeha in za 5 odstotkov slabše od uspeha ob zaključku lanskega šolskega leta. Šolski obisk je za 1 odstotek slabši od lanskega. Verjetno je bila kriva epidemija gripe.

Od vseh 95 osnovnih šol jih še vedno gostuje 22 v privatnih stavbah. V vseh šolah je 369 oddelkov in le 330 učnih moči; manjka jih 39. Od 330 učnih moči je le 43 moških ali 14,3 odstotkov. Če bi jih hoteli razmerno razdeliti po šolah, bi zamogla učiteljica ne dobiti niti vsaka druga osnovna šola.

Jih bomo obdržali daljšo dobo, je nujno treba zboljšati pedagoško zdravstveno razmere na šolah, urediti življenjske pogoje učitelstvu in mu pomagati pri izobraževalnovzgojnem delu. Posebno želimo vsem šolskim odborom, naj bo v bodoče njihovo delo še bolj poglobljeno in vsestransko, da bomo lahko govorili o uspešnem družbenem upravljanju tudi v šolstvu.

Janez Grašič

Drobni zapiski iz Kostanjevice na Krki

RAZGIBANO DELO DFM

V času nenavadno razgibane predvolilne aktivnosti naših organizacij je se seštel tudi odbor Društva prijateljev mladine, ki je na seji 7. marca presedel dosedanje delo, pripravil sprejem učibanov v pionirsko organizacijo, osnoval nov pionirski starostni svet, pregledal delo krožkov pionirske organizacije, ki ter preselil še razna druga važna vprašanja s svojega področja in se pripravil na občni zbor, ki bo v kratkem. Povedati moramo, da Društvo prijateljev mladine vzdržuje vrsto, katerega redno obiskuje 27 otrok, da je to društvo pripravilo novoletno jelko, da je pripravilo igrišče za naše najmlajše in da je sploh med najbolj agilnimi društvi v Kostanjevici.

TUDI MLADINA JE AGILNA

Kakor druge organizacije, je delavna tudi naša mladina, saj se redno zbira na sestanke, kjer študira in rešuje najvažnejša dnevna vprašanja. Hvalovredno je, da se organizacija tako zelo zanima za razna vzgojna vprašanja, ki jih rešuje na predavanjih, oziroma v debatah po teh predavanjih, ki so nenavadno živahne. Pred nedavnim je mladina imela zborovanje, na katerem so razpravljali o mladinskih delovnih brigadah. Tudi pri nas se je javilo veliko več mladine kot je lahko sprejmemo.

SVET SVOBOD JE ZADIRAL

Sveta Svoboda in prosvetni društvi v občini doslej še nismo imeli, čeprav je bilo ravno pri nas mnogo takih vprašanj, ki bi jih moral prav ta svet reševati. Ker doslej ni bilo takega organa, je vsa ta vprašanja reševal svet za kulturo, ki pa nikakor ni bil kos vsemu delu. Posledica tega je bila slaba povezanost društev, nezačrtano izobraževanje, dnevna naglica in podobno, kar upamo,

»Nobena druga okrajna organizacija Zveze borcev ne skrbi v taki meri za otroke padlih borcev kot novomeška, je dodal predsednik

je naslov komedij francoskega dramatika Claude-Andrée Pugeta, ki so jo uprizorili predkri teden na odru DLP osmošolci novomeške gimnazije. Tradicija je že, da novomeški gimnazijci nastopijo vsako pomlad s kakšno igro v sprilu ali maju. Letos so nas presenetili že marca, presenetili pa tudi stem, da so delo samostojno pripravili. Kot enoten kolektiv so poskrbeli za vse priprave in postavili na oder delo, ki je ugajalo predvsem mladini.

Puget prikazuje v svoji komediji »Dnevi naše sreče« izrez iz življenja francoske mladine buzoznega okolja. Dejanje se dogaja v času šolskih počitnic, ko stopijo v ozadje družbeni problemi in pridejo do izraza osebnost občutja mladega človeka v medsebojnem odnosu prebujajočih se deklet in fantov.

Nastopajoči so se (čeprav prej še nikoli niso igrali — razen Vukovičeve) v svoje vloge in sproščeno podajali like mladostnikov svojih let. Prijetna sta bila njihov nastop in medsebojna igra, zlasti pri predstavah za dijake šolske mladine, medtem ko smo pri predstavah za odrasle opazili malo zadrege in negotovosti, zlasti v drugem in tretjem dejanju.

skrivnosti življenja in zviška gleda na malo manjše sovratnike. Prijetna je bila tudi trojica Bernard s sestrami Marianno in Francine Bernard s svojo telesno občutljivostjo, Marianno s svojimi ljubezenskimi težavami in Francine s svojo umerjenostjo in razodnim pogledom na življenje. Prvega je dobro podal Peter Breščak, drugo Desanka Burazer.

Režirala je Manja Vukovičeva, posrečilo se ji je, da so vsi igralci, čeprav začetniki, nastopili sproščeno in z nepriljubljenim vedenjem, k temu uspehu ji lahko čestitamo. Sama je zaigrala mlado Pernette, s poudarkom na njeno razgibanost in mladostno nezkušenost. Da tega ni izvedla popolnoma do sedanja, je opravičljivo, saj kot režiser sam sebe vključuje v igro ni lahka stvar in dela teževe tudi poklicnim igralcem.

Pilota je zaigral Dušan Trampuž Potrudič se je, da bi podal zrelega 28-letnika in je v precejšnji meri tudi uspel. Motila pa je včasih nerazložna izgovorjava. Oliverja, Permettinga brata, je izredno sproščeno zaigral Jani Gabrijelič, ki je s svojo igro pritegnil tudi ostale igralce. Odlično je podal lik dvajsetletnika-abiturienta, ki meni, da pozna že vse probleme osebne in družbene.

Uspešno premagovanje vsega, kar zavira in zadržuje naš hitrejši razvoj, je odvisno od nas samih, od dejavnosti milijonov državljanov v političnem življenju dežele, od boljšega in bolj vsestranskega dela organov družbenega samoupravljanja, od vztrajnega in doslednega boja zavestnih socialističnih sil, predvsem pa Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnega ljudstva, Zveze sindikatov in Ljudske mladine. Ogrorna sredstva, namenjena nadaljnji socialistični izgradnji, moramo trošiti še bolj ekonomično in še bolj racionalno, žigosati moramo sleherne pojave tudi najmanjšega razsipanja družbene imovine!

„Hvala vam, tovariši!“

»V imenu ostalih učencev našega razreda, se vam, dragi tovariši, iskreno zahvaljujem za vso veliko skrb, ki jo posvečate nam, otrokom padlih borcev.« S temi besedami se je pred dnevi zahvalil tovarišem v okrajnem odboru Zveze borcev Novo mesto gojenec Zelezničarske kovinarske šole v Ljubljani, sin padlega borca Lojze Cesar iz Prečne. Prav tako sta se toplo zahvalila za veliko skrb organizacije Ivan Svetlin, sin padlega borca iz Gornje Straže in Božo Vrlinčič, sin padlega borca iz Adlešičev, gojenca iste šole.

»Nobena druga okrajna organizacija Zveze borcev ne skrbi v taki meri za otroke padlih borcev kot novomeška, je dodal predsednik

upravnega odbora Zelezničarske kovinarske šole tovariš Franc Potokar. Zastopniki učencev šole so nato izročili darila okrajnemu odboru ZB v znak priznanja za nesebično skrb za bodočnost otrok padlih borcev.

V pisarni okrajnega odbora je na mah vzdruže kot v dobri družini. Ker se otroci ne morejo zahvaliti svojim očetom za skrb za njihovo bodočnost, se enako toplo zahvaljujejo organizaciji, ki je prevzela nalogo padlega roditelja. Omogočila jim je šolanje, da bodo lahko prišli do kruha, pa tudi sicer zanje skrbi. Tako organizacija Zveze borcev v okraju v znatni meri nadomešča 1116 otrokom enega ali obo v vojni izgubljena roditelja. Ni to samo materialna skrb, tudi del ljubezni, za katero so bili prikrajsani s smrtjo staršev, dobe pri tovariših v Zvezi borcev. Za nje so to mladi ljudje, ki so še prav posebno potrebni tople besede in razumevanja. To pa je tisto, kar ta doraščajoča mladina še prav posebno ceni.

»Prosimo še unaprej tako razumevanje in tovarištvu, mi pa objubljam, da se bomo pridno učili in postali koristni člani naše domovine,« so zaključili člani delegacije.

»Ne samo, da bomo skrbeli za vas tako kot dosedaj, pač pa se bo skrb za otroke padlih borcev še povečala. To nam med drugim omogoča tudi izdatnejša materialna pomoč družbe. Od vas res ne pričakujemo drugega kot to, kar objubljate in pa, da se boste po končanem uku vrnili v naše kraje, v naše tovarne in podjetja. Dolenjski primanjkuje kadrov in upravljeno upamo, da boste vi, sinovi in hčerke padlih borcev, izpolnili to vrzel,« je med drugim poudaril v odgovoru na zahvalo sekretar okrajnega odbora ZB tovariš Martin Pavlin.

Veseli večer bršljiških Svobode

Svoboda Bršljin je v soboto in nedeljo prizredila v svojih tesnih prostorih v družbenem domu svoj prvi veseli večer in s prirediteljo nadvse navdušila gledalce, ki so obakrat do zadnjega kotička napolnili dvorano.

Največ priznanja je prav gotovo žel mali knjigovezni vajencev v razgibanem prizoru »Dankolej meč«, njegov mojster pa kot »star teaterski maček« vseslojese največ smehal Jack Mavželj. To delo solz nasmejal zbrano občinstvo, medtem, ko je mladi »stektinski orkester« skoraj preveč pogosto izpopolnjeval spored, vendar je za svoje izvajanje vselej požel toplo priznanje. Čutili je bilo sicer malo začete treme, vendar je ta po prvih ubranih taktih kmalu splahnela. Skoda je, da »muzikantje« niso bili enotno običeni kot pevec, ki so na veselenem večeru prav tako sodelovali s štirimi točkami. Izbor pesmi ni bil posrečen, saj si ljudje na takih večerih želijo le humorja, humorja tudi v pesmi. Fantje so

Se je v okraju okoli 400 otrok padlih borcev in žrtev fašistične nasilja, ki so brez poklica. Zveza borcev bo tudi njim skušala pomagati do izobrazbe in poklica. Res je, vseh otrok ni mogoče izsolati v okraju. Za to imamo premalo možnosti; ZB jim pridnih učna mesta izven okraja. Z zadovoljstvom in s hvatno moramo zapisati, da pri tem najde organizacija pri veliki večini ustanov in zavodov polno razumevanje za te otroke. Eden takih zavodov je tudi Zelezničarska kovinarska šola, v kateri se usposablja 23 otrok padlih borcev iz novomeškega okraja. Tovariši iz okrajnega odbora ZB pravijo, da najdejo pri upravi šole vedno vso razumevanje za potrebe teh otrok. Podobno je tudi mnogih drugih zavodih.

Zivela Federativna ljudska republika Jugoslavija — bratska skupnost enakopravnih narodov.

zapeli ubrano in z dotraj tempementa. Za njimi je nastopil tudi harmonikar Janez in za svojo skladbo pod naslovom »Pipa-fapa-žel dolgoletni aplavz. Nastopil je še mali solarček Penček, ki je v pogovoru z napovedovalcem o svoji šolski tablico marsikaj povedal. Sporedu je sledilo nagradno zrebanje, zaključil pa je orkester.

Ob koncu leta bodo člani Prešernove družbe prejeli za redno članarino 320 din pet, za 550 din pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je poljudno znanstveno delo »STEPSKE IN PUŠČAVSKE ZIVALI«

Glavni odbor Prešernove družbe je namreč sklenil, da izda to knjigo namesto napovedane »Kruh«. To bo prva samostojna knjiga iz zbirke »Po živalskem svetu, ki bo imela 4 do 5 zvezkov. V teh knjigah ne bo suhoparnih opisov posameznih živali, temveč bodo zbrani najboljše sestavke očitincev — naravoslovcov, kvecev in ljubiteljev živali od A. Brehna pa do W. Disneyja.

V prvi knjigi »STEPSKE IN PUŠČAVSKE ZIVALI« se bomo srečali z živalmi, ki se bore v prostornih stelah in puščavah za svoj obstoj. Tako bodo v prvi knjigi zbrani pripovedni sestavki o žirafah, kamelah, gazelah, antilopah, o cebrai, noju, levu, leopardu, bizonu, jastrebu, klopotci, koblicah, selkah, mravljavah, termiilih itd.

Prepričani smo, da smo s to spremembo programa in tem večletnim načrtom ustregli prav vsem ljubiteljem knjig.

Pohitite v vpisni! Člane vpisujejo poverjeniki Prešernove družbe, ki so skuraj v vseh šolah in večjih podjetjih, vse knjigarne, podružnice Slovenskega poročevalca in Ljudske pravice in uprave v Ljubljani, Erjavčeva c. 14a.

DOLENJSKA IN TURIZEM

V dohodku Dolenjske ima turizem skromen delež. Zakaj, smo že velikokrat ugotovili in povedali. Dolenjska ima dovolj naravnih lepote in krajevnih znamenitosti, ki pa so zunanje-mu svetu skoraj neznan. Kdor pa ve zanje in je želel priti na Dolenjsko, je imel na poti do teh lepote in krajevnih znamenitosti vse polno ovir — od prometnih zvez do nastanitvenih zmožljivosti gostišč.

Po nalogu Izvršnega sveta LRS je bila prejšnji teden v Novem mestu konferenca, na kateri so obravnavali vprašanje blagovnega prometa v našem okraju. Udeležili so se jo predstavniki občin, okrajna Sekretariata za blagovni promet pri Izvršnem svetu LRS, Turistične zveze, republiške in okrajne gostinske zbornice, okrajne trgovske zbornice in večjih trgovskih podjetij.

V razpravi o gostinstvu in turizmu so bile ponovljene že znane stvari: premalo prenočišč in še ta zasedena s stalnimi stanovalci. V Novem mestu je vsega 50 letišč; od teh jih je polovico zasedenih po stalnih stanovalcih. V Črnomlju imajo vsega pet letišč, na Mirni 3, v Senturperju 3, v Kostanjevici tudi samo 3, v Žužemberku 8, v Straži nič, v Metliki 20. Glavno prenočitveno zmožljivost imata obe zdravilišči, pa tudi tem primanjkuje postelj v glavni sezoni. Dve tretjini razpoložljivih tujskih sob je brez tekočee vode.

Zadovoljna dekleta in starši

V Pristavci pri Biču je bilo v soboto popoldne skromna, toda prav prisrčna slovesnost: 18 tečajnic je zaključilo 3-mesečni gospodinjstvi tečaj. Prišle so matere in očete deklet, približno 50 ljudem je govorila o nedeljskih volitvah tudi kandidata trebanjske občine ing. Vilma Pirkičević. Starši so bili prav zadovoljni in veseli spretnih deklet, ki so se na tečaju naučile

Dve šahovski simulantki

V nedeljo, 15. marca, sta letošnja šahovska prvaka Dolenjske Sitar in Škerlj igrala v risalnici novomeške gimnazije simultanko proti 39 dijakom. Kot nekdanja dijaka novomeške gimnazije sta se rada odzvala vablu šahovskega društva na gimnaziji, ki kaže v zadnjem času spet živahno delovanje. Morda so ga vzpodbudili uspehi novomeškega rojaka mednarodnega mojstra Stojana Puca, ki letos uspešno nastopa na državnem prvenstvu v Sarajevu in Cigar ime nosi društvo.

30 deklet iz okolice Semiča

V letošnji zimski sezoni se je udeleževalo gospodinjstkega tečaja v Semiču 30 deklet. Tečaj je vodila kuharica Franciška Flek iz Semiča. Seznanila jih je z zgodovino NOB Semiča, a higijeno in z zemljepisom. Učile so se tudi pletenja. S pomočjo diafilma so se seznanile z lepotei ožje domovine in nekaterih drugih držav.

Teden gasilcev v Brusnicah

Prostovoljno gasilsko društvo v Brusnicah je med požarnovarnostnim tednom pripravilo več predavanj, množični sestanek vseh članov in poljudno tečajno izobraževanje gasilke vaje. Veljko truda sta pri tem ustvarila predsednik gasilskega društva Jože Hudoklan in poveljničinja Josi Gornik. Pohvaliti je treba tudi upravitelja šolske učilnice Perhaja, ki je organiziral požarnovarnostna predavanja šolske otroke.

Pozdrav Adleščičanom

Za krajevni praznik pozdravljamo vse Adleščičane, posebno pa domače, prijetele, fante in dekleta vojak Miko Skube iz Skoplja.

VOLIVCI, DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE!

Trajen in pravičen mir ustreza življenjskim potrebam vseh narodov in koristim nemotenega razvoja socializma na svetu, kajti vojna — zlasti v pogojih atomske oborožitve — bi pomenila katastrofalno uničenje človeškega rodu in sodobne civilizacije. S svojim vztrajnim bojem za mir na svetu, za uresničenje načela aktivnega in mirno-ljubnega sožitja, za sodelovanje z vsemi narodi in državami, si je naša socialistična domovina Federativna ljudska republika Jugoslavija pridobila velik mednarodni ugled. Zunanja politika FLRJ je bila zmerom najpopolnejši izraz plemenitih težanj narodov Jugoslavije, da okrepe neodvisnost svoje domovine, da v miru grade svojo boljše prihodnost, da razvijajo vsestransko enakopravno sodelovanje z vsemi narodi in državami, predvsem pa z naprednimi silami na svetu.

Obračamo se na sto tisoče državljanov, ki sodelujejo v raznih organih družbenega samoupravljanja!

Od vašega dela je odvisno, ali bodo materialna sredstva, s katerimi razpolagamo, in o katerih odločate, uporabljena tako, kakor to terjajo interesi posameznikov in interesi skupnosti!

Takole so pozdravili v Trebnjem prejšnji teden prihod prvih brigad na avto-cesto Ljubljana-Zagreb

povprečjem so tudi učni uspehi v Prevolah, v Smihelu pri Žužemberku in v Selih pri Hinjah. Te šole so krive, da je odstotek učnih uspehov v celotni občini slabši. Učenci učitelji in šolski odbori morajo poskrbeti, da bodo učni uspehi boljši.

Letos bo prišlo v naš okraj še prav posebno veliko ljudi v zvezi z gradnjo nove avtomobilske ceste. Posebna komisija je pregledala vsa gostišča vzdolž trase in ugotovila, kaj je treba izboljšati, da bodo ustrezale potrebam. Dolžnost občinskih ljudskih odborov je, da pomagajo pri ureditvi teh gostišč. Mnogo stvari je mogoče izboljšati brez večjih sredstev. Občinski ljudski odbori pa morajo skrbeti, da čene v gostiščih ne bodo pretirane, da bodo zostiška imela na zalogi dovolj živil in primernih pijač ter da bo odnos do gostov tak, kot mora biti.

»Nobena druga okrajna organizacija Zveze borcev ne skrbi v taki meri za otroke padlih borcev kot novomeška, je dodal predsednik

upravnega odbora Zelezničarske kovinarske šole tovariš Franc Potokar. Zastopniki učencev šole so nato izročili darila okrajnemu odboru ZB v znak priznanja za nesebično skrb za bodočnost otrok padlih borcev.

Veseli večer bršljiških Svobode

Svoboda Bršljin je v soboto in nedeljo prizredila v svojih tesnih prostorih v družbenem domu svoj prvi veseli večer in s prirediteljo nadvse navdušila gledalce, ki so obakrat do zadnjega kotička napolnili dvorano.

Največ priznanja je prav gotovo žel mali knjigovezni vajencev v razgibanem prizoru »Dankolej meč«, njegov mojster pa kot »star teaterski maček« vseslojese največ smehal Jack Mavželj. To delo solz nasmejal zbrano občinstvo, medtem, ko je mladi »stektinski orkester« skoraj preveč pogosto izpopolnjeval spored, vendar je za svoje izvajanje vselej požel toplo priznanje. Čutili je bilo sicer malo začete treme, vendar je ta po prvih ubranih taktih kmalu splahnela. Skoda je, da »muzikantje« niso bili enotno običeni kot pevec, ki so na veselenem večeru prav tako sodelovali s štirimi točkami. Izbor pesmi ni bil posrečen, saj si ljudje na takih večerih želijo le humorja, humorja tudi v pesmi. Fantje so

Zivela Federativna ljudska republika Jugoslavija — bratska skupnost enakopravnih narodov.

zapeli ubrano in z dotraj tempementa. Za njimi je nastopil tudi harmonikar Janez in za svojo skladbo pod naslovom »Pipa-fapa-žel dolgoletni aplavz. Nastopil je še mali solarček Penček, ki je v pogovoru z napovedovalcem o svoji šolski tablico marsikaj povedal. Sporedu je sledilo nagradno zrebanje, zaključil pa je orkester.

Ob koncu leta bodo člani Prešernove družbe prejeli za redno članarino 320 din pet, za 550 din pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je poljudno znanstveno delo »STEPSKE IN PUŠČAVSKE ZIVALI«

Glavni odbor Prešernove družbe je namreč sklenil, da izda to knjigo namesto napovedane »Kruh«. To bo prva samostojna knjiga iz zbirke »Po živalskem svetu, ki bo imela 4 do 5 zvezkov. V teh knjigah ne bo suhoparnih opisov posameznih živali, temveč bodo zbrani najboljše sestavke očitincev — naravoslovcov, kvecev in ljubiteljev živali od A. Brehna pa do W. Disneyja.

V prvi knjigi »STEPSKE IN PUŠČAVSKE ZIVALI« se bomo srečali z živalmi, ki se bore v prostornih stelah in puščavah za svoj obstoj. Tako bodo v prvi knjigi zbrani pripovedni sestavki o žirafah, kamelah, gazelah, antilopah, o cebrai, noju, levu, leopardu, bizonu, jastrebu, klopotci, koblicah, selkah, mravljavah, termiilih itd.

Prepričani smo, da smo s to spremembo programa in tem večletnim načrtom ustregli prav vsem ljubiteljem knjig.

Pohitite v vpisni! Člane vpisujejo poverjeniki Prešernove družbe, ki so skuraj v vseh šolah in večjih podjetjih, vse knjigarne, podružnice Slovenskega poročevalca in Ljudske pravice in uprave v Ljubljani, Erjavčeva c. 14a.

MARJAN KUKEC: BELA CERKEV V SNEGU (akvarel)

Poslarski kandidati na Mirni

Zanimanje za nedeljske volitve zveznih in republiških poslancev na Mirni in v okolici je preseglo pričakovanja. Čeprav so bile slabe in zasnežene poti, se je vendar zbrala mnuga sredo zvečer v telovadnem domu na Mirni velika množica občanov; do zadnjega kotička so napolnili dvoranu in pozorno sledili izvajanjem poslanskih kandidatov.

Kandidat za zvezni zbor Jože Borštnar je v poljudnih besedah orisal najvažnejša dogajanja v svetu, podčrtal izredno vidno vlogo Jugoslavije v prizadevanjih za svetovni mir nato pa je na kratko omenil še izredne gospodarske uspehe naše mlade države in naših delovnih ljudi, katerih zasluga je, da smo v najlepših okolicih zgradili temelje svoji industriji in s tem dosegli politično in gospodarsko neodvisnost. Seznanj nas je tudi s petletnim perspektivnim načrtom gospodarskega razvoja in nalozami, ki nas čakajo v zvezi z njegovim uresničevanjem.

Nato je govoril kandidat za republiški zbor tov. Franc Kresc-Coban. Predvsem je orisal volivcem lep dosedanj gospodarski napredek domačega okruga, hkrati pa naznačil nove možnosti za še večji gospodarski razvoj Dolenjske.

Z velikim zanimanjem so volivci poslušali izvajanja kandidata za republiški zbor govtvalceva Toneta Pirca; govoril

TOPLE ČESTITKE!

Včeraj je praznovala Novomeška tovarišica Marta Sila, pomočnica uravnilnice okrajne pošte, petdesetletnico življenja in hkrati 31-letnico plovnega dela in zvestega službovanja na pošti. Zadržih 25 let dela na novomeški pošti. Prijatelji, znanci in domači si ob lepem življenjskem jubileju in osebnem prazniku toplo čestitajo!

Življenje v Kostanjevici

ELEKTRIKA JE ZASVETILA
Vse do letošnjega februarja so prebivalci vasi pod Gorjanci pri Kostanjevici preživljali svoje delovne večere in razvedrilo ob zakajenih starih petrolejkah. Kadarkoli se je razbilo steklo, kadarkoli je zmanjkalo petroleja, je ta in on v nevoljni in kislim obrazom vzdihnil: »Ko bi že vendar enkrat dobili tudi v naš kraj tisto luč, ki se nič ne kadila, pa ni treba nobenega cilindra ne petroleja...«

Pianinci!

Planinsko društvo Novo mesto obvešča svoje članstvo, kakor tudi vse prijatelje narave, da potuje vsak tork in petek ob 8. do 12. ure pri Putniku na Glasnem trgu, kjer dobite vse potrebne informacije. Člani, ki še niso poravnali članarine za leto 1958, naj to stori čimprej, kajti zadnji rok za plačilo je do 30. junija. Po tem roku bodo člani ki ne bodo poravnali članarine, črtani iz članstva.

Članarina za leto 1958 znaša za žlane 170 din, za mladince 90 din, za piosilce 25 din.

Prijatelji narave, ki še niste člani Planinskega društva, privajate se čimprej.

P. D. ho v tem letu organiziralo več izletov, zato pohištje s pristopom, da boste lahko koristili ugodnosti, ki vam jih nudi P. D.

PLANINSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

Šahisti v Trebnjem
Pred kratkim je imel občni zbor SK Trebnje. Obratuna dela, ki ga je podajal stari odbor kluba, je prisotnovala večina članov. Kot zastopnika okrajnega foruma pa tajnik OSZ. Iz poročila predsednika Mirka Cvara in tajnika Saše Boniče je razvidno, da klub ni izvršil vseh svojih nalog, ki si jih je zadal na lanskem letnem zboru. Kriva je nedelavnost posameznih članov odbora, predvsem pa slabo finančno stanje. Slednje je preprečevalo, da bi se udeleževali zahtevnejših tekmovalj ali pa jih sami organizirali. Tudi nedisciplin pri posameznih članih je kvarno vplivala na delo kluba. Predsednik je ugotovil, da v zadnjem letu ni bilo opaziti vidnejšega napredka. Edini večji uspeh, s katerim se trebanjski šahisti morejo pohvaliti, je osvojitve prvega mesta in pokala na tekmovanju v Smarju. Klub ima zaenkrat 27 članov, vendar upajo, da se bo to število v kratkem povečalo. Zelo pereč problem so postali tuda vse kaže, da bo to v kratkem rešeno.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je letos glavna naloga kluba tesno sodelovanje in pomoč mladinskim brigadam. V Trebnjem bo večje taborišče, kjer bo treba organizirati šahovska tekmovalnja, predvsem dvoboje, simultanke itd. To je lepa priložnost, da se poži delo kluba. Tudi na to smelo pozabiti, v načrtu imajo še turnir za IV. kategorijo, takoj nato pa turnir za III. kategorijo. Z izvolitvijo novega odbora, ki ga vodi Mirko Cvar, je bil občni zbor zaključen.

Hudetova gre v Pariz!

Na izbirnem tekmovanju, ki je bilo zadnje nedeljo v Zagrebu, je občan Hudetova, dijalkina učiteljica v Novem mestu in članica Partizana, ki je dosegla četrto mesto. Za to je pustila več odličnih tekmovalk, med njimi tudi Goršino, ki je bila na zadnjih tekmovaljih vedno boljša od nje. Hudetova je dosegla enajsto mesto; kaže, da je bila zanjo praga nekoliko preozka.

Zmagala je bivša državna prvakinja Slanovska iz Celja, ki je tečen dni prej v Leipzigu dosegla tudi prvo mesto.

Po končanem tekmovanju so večšah je bilo v Črnomlju precejšnje zanimanje za igro z belo žogico, potem pa je spet vse zašlo v tekmovalni rit. Sedaj se znova prebujajo mladi igralci. Hudetova je v najlepšem teku. Pred kratkim so črnomljske igralce namiznega tenisa obiskali Novomeščani — članica NTK Elana. Med soboj so se rednim delom in pogostejšimi nastopi se jim obetajo le lepji uspehi, saj so jih pokazali večkrat, čeprav ni nadarjenosti Povratno srečanje med obema ekipama bo v začetku aprila v Novem mestu.

Tudi v Črnomlju se zanimajo za belo žogico

Končno prostori za namizni tenis
Namiznoteniški klub Elan deluje že že podirajo leto, toda doslej še ni imel svojih prostorov. Vse člane kluba je zelo razveselila vest, da so prostori končno zagotovljeni. V zdravstvenem domu je bila izpraznjena manjša dvorana, ki je namenjena za bodočo mladinsko sobo. Po dogovoru z občinskim komitejem LMS bodo v mladinskih sobi tudi dve mizi za namizni tenis, tako da bo imela novomeška mladina vse pogoje za igranje te priljubljene športne panoge.

Omenimo naj še, da je klub že začel s pionirski namiznoteniški telet. Ta je ustanovljena s nameno, da postane namizni tenis močnejši šport z množičnostjo se bo dvignila tudi kvaliteta in tako bo klub v nekaj letih dobil kvaliteten napredek, seveda če bodo pogosti naše najprej ugodni in če bodo gojenci marljivi.

je o razvoju zaostalega kmetijstva na Dolenjskem in o najrazličnejših možnostih za njegovo napredke.

V razpravi so volivci načeli še druga vprašanja, ki so zlasti pereča za naše ljudi. Mnogo so govorili o elektrifikaciji, podarjaljoč, da je treba dati prednost krajam, ki so še brez luči, nato pa pomagati tudi drugim, da dobijo potrebni in-dustrijski tok. Tudi o vodovodu so precej razpravljali in po razgovoru sodeč upamo, da bomo letos lahko uredili vsaj zajetje.

Bila je še pozna ura, ko je bilo predvolilno zborovanje, ki je prav lepo potekalo, zaključeno.

Volivci mirenske občine bomo na nedeljskih volitvah z glasovanjem izpricali svoje zaupanje v poslanske kandidate, saj so že z dosedanjim delom med NOB in po osvojitvi vedno dokazovali, da so jim pri srcu koristni delovnih ljudi, hkrati pa bomo pokazali, da smo priprave vsestranskega napredka in da želimo sebi in svoji domovini čim srečnejšo bodočnost!

Kratke iz Mokronoga

Staro poslopje bivše KDZ Mokronog dobiva iz dneva v dan lepše lice, ker ga preurejajo za delavnice obrata. Telekomunikacij. Tudi tehnična, ki je stala dolga leta sredi trga, se bo morala umakniti. Krajevni odbor Mokronog je na svoji seji sklenil, da jo bo prestavil na sejmnišče, kar bo vsekakor bolj primerno. Vprašanje pa je, kam bodo namestili trafiko, ki je bila pod isto streho.

Vse kaže, da bo novi krajevni odbor posvečal mnogi paznje raznim komunalnim napravam in trgu. Cesta od šole do trga in prostor okrog zadrudnega doma, sta dolgo čakala na popravilo in vzdrževanje. Zdjaj pa se že celijo rane, ki so bile precej vidne in boleče za tuje in domačine.

Gasilci v Stranski vasi

Letošnji občni zbor gasilskega društva v Stranski vasi je bil lep obračun dela vrlih gasilcev, ki se trudijo, da bi se njihova organizacija še bolj razvila in pritegnila v svoje vrste več mladih ljudi.

Predsednik društva Milan Jenčič je v poročilu navetel, kaj so lani gasilci vse naredili. Društvo ima med 25 članj 13 pionirjev, ki tvorijo svojo desetino in pridno vadijo. Tudi odrasli so marljivi, četudi so med njimi nekateri, ki niso vselej disciplinirani. Nabavili so si novo motorno brizgalno, ki jo imajo začasno shranjeno v zaslinem prostoru, vendar upajo, da to ne bo dolgo; trdno so sklenili, da se letos dogradijo gasilski dom. Med vaščani so že zbrali 58 kub. metrov lesa. Pohvalili so delavnost Jožeta Retaja in njegovo skrb za razvoj društva.

Sodelovali so tudi pri vajah s sosednjim šmihlarskim društvom in organizirali v zimskem času teoretični pouk za člane.

Kot pri večini društev, je tudi tu problem denar, zlasti ker je društvo šele v razvoju. Potrebe so velike, sredstva pa premajhna. Prepričani so, da jih bo v bodoče podpril OBO, kajti to gasilsko društvo je edino v tem kraju in je njegov dolgoročni precej obsejen, saj zajema Stransko vas, Gorenje in Dolenje Lakovnice, Jurno vas, Rupeč vrh, Rajnušče, Rekulik, Rakovnik, Birčno vas ter Veliki in Mali Podljuben.

Umetno osemenjevanje napreduje

V Črnomlju in okolici dobivajo kmetije vedno večje zaupanje v umetno osemenjevanje krav. Število osemenjevanj v zadnjih mesecih vidno narašča. Kmetovalci namreč vidijo uspehe in prednosti umetnega osemenjevanja. Mnoge krave so se obrodile, precej tudi takih, ki se z naravnim skokom niso. Vzporedno z osemenjevanjem krav tudi zdravijo in odpravljajo jalovost. Za organizacijo umetnega osemenjevanja ima v Črnomlju največ zasluga veterinar tovariš Klemenč. V kratkem bomo dobili tudi osemenjevalca, ki bo to delo uspešno nadaljeval.

Pohvalna skrb

Pred kratkim smo dobili za naše kmetijsko-gospodarske šole vedno večje koristnih in potrebnih učil, ki smo se jih na moč razveselili. Kupilo jih je okrajno Tajništvo za prosveto v Novem mestu. Treba je poudariti, da je tak način nabave zelo smotern, ker posamezne šole niti nimajo dobrega pregleda, kaj nam nudijo tovarne učil. Želbi bi, da bi se ta praksa nadaljevala, saj bomo le tako lahko prišli do prepotrebnih pripomočkov, ki jih našim šolam tako manjka. Tajništvo za prosveto izrekamo, najbrž tudi v imenu drugih šol, prav lepo zahvalo.

Tečaj RK je končan

Pretekli teden so zaključili v Kostanjevici tečaj RK za kmetičke dekleta, ki ga je tudi to pot vodila tovarišica Gajškova. Tečaj je zaključili drugi letnik in je tudi letno lepo uspel. Dekleta so imela ob zaključku izpit, potem pa skromno slovesnost, na kateri so se srečala s svojimi predavateljmi, povabila pa so tudi Kmetijsko-gospodarsko šolo. Razvil je prijeten večer, kakršni so mladim ljudem gotovo potrebni.

Telički - dvojčki

Iz Krasinca v Beli krajini poročajo, ki ga je krava sivka posetnika Jožeta Sladiča povrgla dve telički. Telički sta normalno razvili, Sladič bi ju bil rad redil, toda nima krme in ju je zato oddal mesarju.

Tudi v Črnomlju se zanimajo za belo žogico

Omerzelj, Drnovšek in Jaklič s 6:3. Tudi v ženski konkurenci je bila zmagovitja Novomeška Ostanovka, ki je premagala svoj nasprotniki Bžalovo in Vršančev. Vsem črnomljskim igralcem se pozna, da so začeli igrati pred nedavnim rednim treniranjem da so v glavnem znanouki. Z rednim delom in pogostejšimi nastopi se jim obetajo le lepji uspehi, saj so jih pokazali večkrat, čeprav ni nadarjenosti Povratno srečanje med obema ekipama bo v začetku aprila v Novem mestu.

Pod streho je tudi že stavba okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novem mestu. Na vselitev težko čaka zavod in njegove številne stranke, ki se obračajo nanj glede pokojnin, invalidin in podobno.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 19. marca — Jožef. Četrtek, 20. marca — Igor. Petek, 21. marca — Blika. Sobotna, 22. marca — Vasilij. Nedelja, 23. marca — Slava. Ponedeljek, 24. marca — Simon. Torek, 25. marca — Minka.

SONCE: 21. marca vzhaja sonce ob 6.04 in zahaja ob 18.15. Dan je dolg 12 ur 11 minut.

LUNA: 20. marca ob 10.50 mlaj.

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 18. do 20. 3. slovenski film »NE CAKAJ NA MAJ«. Od 21. do 24. 3. češki barvni film »KOD IN KAM«. KOSTANJEVICA: 19. 3. francoski barvni film »IMEL SEM SEDEM HERCA«. 23. 3. poljski film »FRIDERIK CHOPIN«. METLIKA: 19. 3. jugoslovanski film »OPEVLAJKI NA ASFAJTU«. 22. in 23. 3. francoski film »GROF MONTE CRISTO — I. del«. ČRNOMELJ: 18. in 19. 3. ameriški film »MOJ VOHUNCEK«. 21. in 22. 3. ameriški film »DESTEY«. STRAZA: 22. in 23. 3. kitajski film »PREHOD PREKO REKE JANG-CE«. DOL. TOPLECE: 22. 3. kitajski film »PREHOD PREKO REKE JANG-CE«. 23. 3. ameriški barv. vstavstveni film »DRŽITE LO-BOVLA«. ZUZEMBERK: 23. 3. francoski film »G. HULOT NA POCITNICAH«. TREBNJE: 22. in 23. 3. ruski barv. film »OTHELLO«. Predstava v nedeljo ob 14 in 16.

GLEDALIŠČE

Četrtek, 20. marca: ob 20. uri: Jerzy Lutowski »Dežurna služba«. Premiera.

Petek, 21. marca: ob 20. uri: Jerzy Lutowski »Dežurna služba«.

MALI OGLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed 150 dinarjev, vsaka nadaljnja beseda 12 dinarjev. Na oglasa-

se, ki so pod šifro oziroma naslov v oglasnem oddelku uprave lista, se prilože 20 dinarjev.

OPOMBA! Stranke, ki zahtevajo pisмено naslove oglasov ali kakršne koli informacije, naj priložijo za odgovor znamko za 25 dinarjev, sicer ne bomo odgovorjali. Naslovni oglasov, ki so pod šifro, ne izdajamo. Za poslani denar v navadnih pisnih ne odgovarjamo.

Naravniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih 50 odstotkov popusta, to pa ne velja za ustanove in podjetja.

PRODAM vrdiljiv štedilnik. Ster. Smlitel 61.

POCENI PRODAM dobro ohranjeno klaviško harmoniko na 96 basov in 2 registra. Kovčič Ciril, Hrbi 1, pošta Stolpice.

PRODAM skoraj nov ženski plašč. Naslov v upravi lista pod šifro »12.900«.

PRODAM teženo posteljo z limonico na vzmeti za 4.500 dinarjev. Naslov v upravi lista. (143-58)

KUPIM ALI VZAMEM V NAJEM hišo ali hišico v Novem mestu ali bližnji okolici, z nekoliko vrta, takoj ali čimprej vselej. Prodajalec ima ugodnost, zlasti starejši ljudje, da ostanemo v hiši do smrti, ker bi se s kupcem sporazumela za utesnitvev v stanovanje.

NOVO MESTO
V času od 8. do 15. marca je bil rojenih 11 dečev in 9 deklic. Porok ni bilo.

Umrla sta: Mlakar Vincenc, kmetovalnik iz vasi; vajelec iz Zlogana in Skrajner Antonija, zasebnica iz Družinske vasi, 67 let.

PREČNA
Umrl je Jerman Franc, kmetovalec iz Ločne, 83 let.

GIBANJE PREBIVALSTVA

lica iz Podgrada — deklko, Grubar Fani iz Stranske vasi — deklko.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Turk Ano, posestnik z Vinjega vrha, je podri avtomobil in ji poškodoval obe nogi. Matko Ciril, zidar iz Gabrja, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Rihter Rozalija, hišna pomočnica z Cirja, si je s sekiro poškodovala prst desne roke. Pevec Jože, sin posestnika iz Zagorice, je v hlevu padel in si poškodoval desno roko. Papezu Ivanu, sinu delavca iz Hini, je C. S. ugrzel kramen v glavo. Metelku Rudolfu, malemu posestniku iz Ponikev, je padel hiod na desno nogo. Hudorovac Pavle, sin delavca iz Semiča, si je s sekiro poškodoval desni kolik. Močnik Alojz, rudarju iz Čebnjic, je padel hiod na desno nogo. Zerjav Miha, kmetijski tehnik iz Metlike, je padel z voza in si poškodoval desno nogo.

Jubilej Somrakovega očeta

Pred kratkim je proslavljaj tovariš Jože S o m r a k s Kuzarjevega kala v krogu svojih dragih lep jubilej — 80 let poštenega, trdega življenja. Vzgojil je osem sinov in pet hčera, izmed katerih je bil najstarejši žrtve fašistov (umrl je v koncentracijskem taborišču Mauthausen). V partizanih je bilo pet njegovih otrok, trije pa v internaciji. Se zdaj so v naši vojski trije Somrakovi fantje: major Lojze, podpolkovnik Polde in kapetan Ivan. Jubilant, čvrsta dolenjska kořenina, je preživel sedem let v ameriških železarnah in rudnikih, štiri leta v prvi svetovni vojni, v drugi svetovni vojni pa je z vso skrbjo in ljubezni-

Jo obdeloval zemljo in podpiral partizane. Nazilic visokim letom je tovariš Somrak zdrav in čil, opravlja še vsa lažja dela, ves prosti čas pa porabi za branje časopisov, strokovnih člankov in leposlovnih knjig. Jubilant je bil med ustanovitelji gasilskega društva v Prečni in graditelj vsakega vodnjaka v vasi.

NA NOVOMEŠKEM ŽIVILSKEM TRGU

V ponedeljek, 17. marca, so na novomeškem živilskem trgu prodajali jajca po 15 din, metovke po 25 din, krošnjak, orehe po 180 din firki, smetano v skodelkah po 60 din, mleko po 35 din liter, silovkvo po 500 — 600 din liter, žebulo v venci ob 80 din dalje, peteršilj v sokih po 15 ali 20 din, kieno repo ali zelje po 25 din krošnjak.

Opaziti je bilo precej semen in več stonjač in pletenja. Tudi nekaj vrst drv je bilo naprodaj, vendar niso šla v denar, ker so bila predraga. Zahtevali so 2.300 din za meter.

Na novomeške sejme prihaja vedno več kupecev s Hrvaškega. Ta ponedeljek je bilo napredaj 675 prašičev, prodanih pa 667, torej vsi. Pričakovati je bilo, da bodo prašiči nekoliko cenejši, vendar se to ni zgodilo, zaradi prevelikega povpraševanja. Za manjše prašiče so zahtevali od 5000 do 7000 din, za večje pa od 7000 do 20.000 din.

S skupnimi silami uničimo plevel nečloveškega, birokratičnega odnosa do človeka.

Pred kratkim je bila v Novem mestu redna letna skupščina novomeškega Športnega društva »Elans. Udeležilo se je precejšnje število članov.

V izbrnem poročilu upravnega odbora društva je predsednik Niko Križanec nanašal vrsto ugovorov o delu društva in posameznih klubov. Menil je da so uspehi že vidni, toda različne težave in slabosti še zavirajo in onemogočajo lepši napredek in procvit društva ter posameznih klubov.

Pri nogometnih se je stanje nekoliko uredilo in tudi uspehi (pred začetkom sponzorskega dela društva in vseh članov) v svojem razredu na prvem mestu) niso več tako skromni kot prejšnja leta. Ta klub še vedno traja nedisciplinira igralcev. Finančno vprašanje itd. Klub ni imel svojevega odelja društva in posameznih klubov. Velik problem komednega kluba je množičnost. Med mladino je zadnja leta občutno padlo zanimanje za to, v Jugoslaviji zelo priljubljeno športno igro. Ni pravzaprav naročnja, kar pa je več ali manj razumljivo, saj se je delo z mladino zadnja leta zanemarjalo. Tudi igrači ki je le v problem dograjeno, je zelo pereč problem. Nulci se da se čimprej prične z gradnjoo garderob in da se uredi prostor okoli igrališča (atletiska steza, prostor za gledalce, pot k stadioni itd.). Letos je precej izgledov, da se to dokončno uredi s pomočjo mladinskih delovnih brigad, ki bodo poleg glavni »potrošniki« igrališča.

Obračun ELANA

Tudi v namiznoteniški klubu še ni vse tako kot bi se želeli. Sedaj rekviziti v glavnem niso več problem, velik problem pa so postali prostori. Klub razpolaga s štirimi mizami, ki jih pa nima kam postaviti. Že v januarju so misli organizacije pionirsko namiznoteniško šolo, toda vprašanje prostorov je vse postalo na glavo. Tekmovalni uspehi niso bili majhni, čeprav se klub še ne more postaviti s kakšnimi vrhunskimi uspehi.

Teniški klub se je lani z dograditvijo igrališča postavil na trdne noge. Sedaj ima osnovne pogoje za napredek, večji problem so le še rekviziti, ki so precej dragi, in pa oskrbovalni stroški. Kakor pri namiznoteniškem klubu, tako je tudi v teniškem klubu težko finančno stanje pereč problem. Namiznoteniški klub se ni mogel udeležiti vrste tekmovalj, ker ni bilo denarja.

Plavalni klub je med vsemi najmlajši. Je organizacijsko š neutrinje. Glavna akcija je bila organizacija plavalne šole, ki je klub slabim pogojem (slabo vreme) uspešno opravila svojo nalogo, saj se je lepo število pionirjev in pionirk naučilo plavati.

Po poročilu upravnega odbora, blažnjaka in nadzornega odbora je bil stari odbor razrešen, nato pa so izvolili nov upravni odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Nibo Križanec, podpredsednik inst. R. J. tajnik Miro Verbič, blagojnik Nika Meden, člani Stari, Kozina, Milke, Doljak, Lilija in drugi.

Glavna naloga društva v prihodnjem obdobju bo organizacijska udeležba v klubih in šolah čimvečje množičnosti. P. M.

Pod streho je tudi že stavba okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novem mestu. Na vselitev težko čaka zavod in njegove številne stranke, ki se obračajo nanj glede pokojnin, invalidin in podobno.

OB 22. MARCU — KRAJEVNEM PRAZNIKU ADLEŠIČEV PRI ČRNOMLJU

„Kopljite v gozdu!“

127

Zbiranje podatkov

127 je telefonska številka Uredništva Dolenjskega lista. Ker so razen drugih vesti zanimivi tudi podatki o delu naših javnih ustanov, jih 127 zbira in nekatere od njih pri našamo danes v obliki male statistike:

NOVOMEŠKA POSTA je v februarju odpravila 55.241 pisemskih pošilk, dostavila pa jih je 30.732. Telefonistke so zvezale naročnike za 24.368 krajevnih in 10.386 medkrajevnih pogovorov. Odpravljenih paketov je bilo 751, odpravljenih telegramov pa 425.

SOFERJI REŠEVALNE POSTAJE so v tem mesecu prevozili 6212 kilometrov. Bilo je 198 voznikov in 217 prevoženih bolnikov. Največ voženj — 14 — je bilo 14. februarja.

KINO »KRKA« je imel 54 predstav, ki si jih je ogledalo 11.960 gledalcev. Najbolj obiskan je bil angleški barvni film »Le-po je bitji mlada«, takoj za njim pa slovenski film »Vesna«.

ALOJZ CVITKOVIČ

NEKAJ OKROGLIH

ZASTARELA TEHNIKA
»Čuj, poba, doklej pa boš razbijal okna s tvojo frčko?!«
»Če pa mi očka noče kupiti zračne puške!«

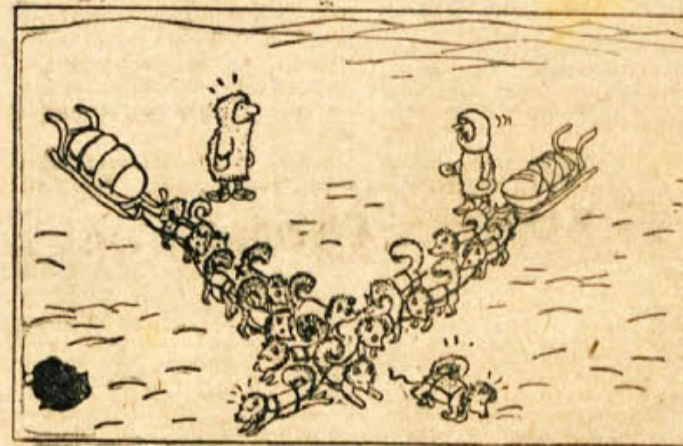
DVOJE MNENJ
»Ja Tone, kaj še vedno ne moreš hoditi brez palice? Si pa moral dobiti hude poškodbe pri tisti nesreči pred tremi meseci.«

REKORD
»Američan se baha Angležu: »Pri nas zgradimo v štrinajskih dneh hotel s petnajset nadstropji...«
»To ni nič,« pravi Anglež. »Pri nas zjutraj, ko greste na

Usoda bogatašev
Da sreča in zadovoljstvo ne gresta vedno skupaj z bogastvom, pričča usoda osmih najbogatejših ljudi na svetu. Za najbogatejše so bili proglašeni leta 1920. Dobrih petindvajset let pozneje pa je bila njihova usoda takala: trije so napravili samomor, eden je bil v umobolnici, eden v ječi, trije pa so umrli v revščini.

NA JUŽNEM TEČAJU NARASČA PROMET

— Kaj ne morete pred križiščem zalajati?

— Kaj ne morete pred križiščem zalajati?

SAJ JE ZE KAR TOPLO! UGOTAVLJA ALENKA NA HIŠNEM PRAGU. VREMENSKI PREROKI PA PRAVIJO DRUGAČE: »NESTALNO S POGOSTIMI PADAVINAMI, PRICAKUJEMO PA TUDI SNEG DO NIZN...« LE KOMU BO MUHASTA NARAVA UGODILA? TUDI V PRETEKLEM TEDNU SO BILE NAPOVEDI VREMENA V DOLENJSKEM LISTU PRESENETLJIVO TOČNE IN ZATO ALENKA SE KAR POMISLJA PRED PRVIM PREDPOMLADANSKIM IZLETOM...

»Govoril sem s komando karlovskega vojnega področja; rekli so, da te bodo vzeli v svoje čevljarske delavnice, da se naučiš čevljarske obrti,« je rekel stari Gotnar sinu Jožetu spomladi leta 1944.

»Za partizane sem res še premlad,« je odgovoril Jože. »Da ne bom zabijal časa, se grem učiti. Krpal bom stare čevlje; mogoče bom še sebi nove škornje naredil, si jih res želim.«

In tako je Jože odšel v Pobrežje pri Adlešičih, kjer so imeli hrvaški partizani svoje čevljarske delavnice. Delo mu je šlo dobro od rok in kmalu se je pričel nekaj čevljarske mojstrije. Po enem letu učenja mu je rekel vodja delavnice: »Jože, škornje ti bom urezal, bi jih rad imel?« Jože je bil kajpak navdušen. Se isti dan si je dal pri bližnjem krojaču urezati iz italijanske »lahte jahalne hlače, da jih bo oblekel k škornjem. Hlače so bile naslednji dan že narejene in Jože je upal, da bodo tudi škornji gotovi in bo popoldne šel domov oblečen kot pravi možak. Toda smola — kot blisk se je raznesla novica, da se bližajo Adlešičem Nemci in ustaši. Čevljarska delavnica je seveda prenehala delati; začeli so pospravljati in se umikati proti Bojancem.

Umikanje Jožetu nikakor ni šlo v račun. Pa je sklenil sam pri sebi: Skrijem se, nihče me ne bo našel! Odšel je v Malo Plešivico in pokukal v domačo zidnico, če je pipa dobro zaprta. Vse v najboljšem redu. Le toliko pokanja po Adlešičih mu je bilo odveč, pa tudi po dimu je začelo smrdeti. »Hm, tule pa človek ni preveč varen... Naj se skrijem v gozd? Naa, najbolje, da ostanem blizu domačega krova — zidnice!« Rečeno, storjeno. Pred leti so prekopal kos vinograde in na gornji strani je ostal »rejec globok in širok jarek, do vrha poln suhega listja, ki ga je jeseni sapa nanesla iz bližnjega gozda. In v to listje se je Jože zari kakor polh, premišljal o novih hlačah in škornjih in če je dobro zaprl pipo. Slišal je, kako Nemci in ustaši ropajo po bližnjih vaseh, bilo pa je prenevarno, da bi pokukal iz listja.

Cez kako uro je zaslišal v neposredni bližini nemško govorico, in tudi hrvaščino vmes. Bila je močna nemško-ustaška patrulja, ki je prišla na bližnji griček, da bi štela svoje roparje in nožigalce v Adlešičih in okolici. Patrulja se je čedalje bolj bližala Jožetovemu skrivališču. Na — zdajci mu je sovražni volak stopil na ramo, potem se na trebuh. Odkrili so

Ilustracija akademskega slikarja Bogdana Borčiča

Z enodušno udeležbo na volitvah bodo naši narodi še enkrat izpričali, da so zvesti velikim pridobitvam ljudske revolucije, da vedo, kaj hočejo, da vedo, kam grejo in da so pripravljeni še nadalje boriti se za razcvet svoje socialistične domovine.

Izročitev na meji...

Cisto zimsko vreme je, čeprav je marec. Piha hladni veter in po zraku se vrtinčijo raztegnjene snežinke kot cunje, kadar se tepejo cigani.

Pri obmejni zapornici na jugoslovansko-avstrijski meji pri Sentilju se ustavijo vozila na obeh straneh: na avstrijski štirje prostorni sivi policijski avtomobili, v njih polno ljudi, ki prestrašeno buljijo v neznan, okrog avtomobilov pa dobra desetina orožnikov. Na jugoslovansko-avstrijski meji prazen avtomobil, zraven njega en sam miličnik pa še en uslužbenec. Pripravljen je izročitev »blaga«, ki je na eni strani nezaheljeno, na drugi pa ga sprejemajo brez posebne nevolje.

MLADI VOLIVCI, MLADINA JUGOSLAVIJE!

Naša dežela je po pravici ponosna na svojo mladino in njena dejanja v revoluciji in v povojni izgradnji. V socialistični Jugoslaviji raste rod smelih, svobodnih, pozhrtvovalnih fantov in deklet, ki v čedalje večjem obsegu prevzemajo pomembne družbene odgovornosti na vseh toriščih našega življenja. Mladinci in mladinke Jugoslavije! Vaša mladost, zastave, okrog katerih se zbirate, radost, s katero prevzemate nove naloge izgradnje, polet, s katerim greste novim zmagam naproti — to je najlepši okras jugoslovanske sedanjosti. Na volitvah strnite prihodnjo nedeljo svoje vrste z milijonskimi vrstami svojih tovarišev-volivcev!

kah, so zavili na jug. Po legalni poti čez mejo, katero so prekoračili ilegalno. Jih je kdo vprašal, kam hočejo? »Hudiča so vprašali, le naložili so nas na avtomobile in rekli, da nas bodo prepeljali v drugo taborišče! Potem so pa na odprti cesti zavili na desno...« pove med drugim Božo.

Izročitev je končana vsaj za danes. Manjše so na vrsti skoraj vsak dan. Kaj bi tam z ljudmi, ki svojih imajo preveč. Vsakomur svoje, pravijo.

Vsi na volitve!

Z OBISKA PRI NOVOMEŠKI ZARJI IN PREHRANI

Pripravljani smo odpreti...

Ze več kot dva meseca je, kar je v Novem mestu završalo: »Imamo non stop!« Gospodinja se ne oddahnila. Slišati je bilo razne opazke, dobre pa tudi slabe, kaj vemo, da je trgovina največkrat tarča kritike. Obiskali smo trgovsko podjetje, ki so uvedla to novost. Marsikdo ne ve, da je to za trgovino breme, saj potrebujejo več kadrov in morajo plačati nadure. Poslušajmo, kako se je obnesel. Skrajni bi potreboval kompas in vođuča, da bi našel pisarnico trgovskega podjetja Zarja. To so pionirji non stopa v Novem mestu. Temen prostor, za ložen z mizami, v njem dela pet ljudi. Direktor ing. Barbarič je dejal: »Zakaj ste se odločili za non stop?«

»Potrošniki so želeli, pa smo poizkusili in uspeh. Zelo ga tudi v tekstilni prodajalni, pa tekstilni prodajalni, pa imam pomisleke. Tekstil se namreč kupuje pri dnevni svetlobi in verjetno tudi donosno ne bi bilo.«

Nato sem šel k Prehrani. Razgovor z direktorjem Mihelčičem je potekel tako: »Non-stop smo uvedli, ker smo kot specializirano podjetje za to najbolj poklicani. Cim bomo dobili potrebne kadre, bomo v tej smeri nadaljevali. V specializirani stroki imamo zaradi majhnega zaslužka največ težav z investicijami. Letno ustvarimo 200-300 tisoč din, kar je odločno premalo. Kljub temu smo opremlili prodajalno kruh. Specializirani v Ekonomski pripravljani smo odpreti delikatno trgovino na trgu. Lokal bi dobili tako, da bi Putnik zamenjal za našo prodajalno kruh. Vendar nimamo sredstev za preureitev in opremo. Pečeče vprašanje investicij bi po moji sodbi lahko rešili na dva načina: tako da bi vsa podjetja ustrezne sklade združila in jih nato sporazumno načrtno uporabljala, seveda z dodatno pomočjo občine, ali pa tako, da bi investicije prevzela občina in jih nato obratunavala z najemninno.«

Oglasil sem se se v prodajalni. Stregle so tri nasmehane prodajalke: Adamova, Prijateljeva in Stoparjeva. Povedale so, da so zadovoljne, ker je z novim delovnim časom potrošnikom ustrezno. Od njih sicer terja to naskaj šteje, vendar je pa paraset tudi promet.

Najmlajša mati v ZDA

V porodnišnici v San Franciscu je januarja letos desetletna dečlica rodila 3 kg težkega sinčka. Deček je španskega rodu. Zdravnikom je rekla, da sploh ne ve, kaj se je z njo zgodilo. Za občeta njenega zakonkega otroka je navedla 28-letnega ljubimca svoje matere.

53. Zlatar se je razsrdil: »Če ne kupuješ zlata in ne prodajaš srebra, potem ne postavaj pred mojimi vrati; z beračji se ne utegnem ukvarjati.« Ko sem se spogledal s slonom, sem se ozrl in zaklical: »Če ne prodajam srebra in ne kupujem zlata, bo imel pa moj slon, ko bo velik, take zobe, da boš ob pogledu nanje pokal od zavisti. Vrh teza bo ta slon živel več kot sto petindvajset let, medtem ko boš ti dotlej že zdavnaj mrtev in tako tudi ne bo več mogoče, da bi mu kdo kupil tvoje zlata in mu z njim oskrnil slonovino.«

54. Sia sva lepo mirno po mestu, ko naju je nenadoma napadla tropa psov. Kari se ni niti malo zmenil zanje. Toda čim hitrejši je bil on, tem bolj predzniki so bili psi. Tekli so za nama; nisem vedel, kaj naj storim, saj nisem imel niti kamna, da bi ga vrzel vanj. V nekaj trenutkih sva bila obkrožena od množice psov. Tedaj se je Kari naglo obrnil, pograbil s trobecem enega izmed psov in ga vzdignil v zrak. Ker sem se bal, da ga bo raztrčel, sem mu zakričal v uho: »Brat, brat, ne usmrti ga! Deni ga rahlo na tla, ne bo te ugriznil!«

55. V trenutku, ko se mu je trobec povisil, je pes tako strahovito zarjul ob bolečine, da je Kari obstal in ga počasi položil na tla. Ampak pes je bil že mrtev. Slon ga je bil prehudostimil s trobecem. Ko so drugi psi videli, kaj se je zgodilo, so prestrašeni zbežali. Kari je naglo oddiral z mesta in tudi meni je bilo težko pri sreju. Tekel je naravnost k reki, zlezel na obrežju mukoma po stopnicah k vodi in se, razen s trobecem, ves potopil vanjo. Zavedal se je, da poznava njegovo krivdo in jo je poskušal sprati s sebe.

56. Popoldne sva se vrnila na polje zunaj mesta. Kopi naju je čakal še vedno na tistem mestu, medtem ko je karavana že zdavnaj odpotovala. Olupek banan, ki so ležali pod drevesi, so pričali, da je Kopi že kosil. Kari in jaz sva bila zelo lačna in oba neizmerno naveličana mesta. Zato sem velel slonu, naj se napoti proti prvemu gozdu. Ko sem sedel slonu na hrbet, mi je Kopi planil na rame. Tako se je končalo Karijevo potovanje v mesto. Za živali je bolje, da žive v džungli. Džungla je prijaznejša in dobrotljivejša od kamnite mestne puščave.